Årbog 2011

35. årgang

Gladsaxe Lokalhistoriske Forening

Udgivet af Gladsaxe Lokalhistoriske Forening

Forsiden:
Diddl-byttedag hos Klaus V. Kristensen i uge 26, 2004.
Foto: Kaj Bonne.

Det er småt med spor fra Oldtiden i Gladsaxe Kommune, men lidt har vi da. Da Slangerupbanen blev anlagt, fandt man i 1905 (mellem nuværende Helmsvej og Højgårdsvænge) en grav fra Jernalderen, der bl.a. indeholdt skeletdele og et lerkar (fra Yngre Romersk Jernalder - også kaldes Folkevandringstiden 200-400 e. Kr.). Lerkar som dette, formodentlig til rejseproviant på vejen til det hinsidige, benyttes i dag som bomærke af Gladsaxe Lokalhistoriske Forening.

Redaktion: Erik Starup
Arne Fogt
Jens Mortensen

Grafisk tilrettelæggelse: Erik Starup

Fotos og illustrationer: Gladsaxe Byarkiv, Lokalhistorisk Afdeling, Kaj Bonne m.fl.

Grafisk Produktion: Grafia Tryk ApS

ISSN 1903-0916

Indhold

Forord 5

Fra lakplader til skoletasker - boghandel i Søborg gennem 88 år 6
Af: Eva Molin, Gladsaxe Byarkiv

Posten i Gladsaxe 2 20
Af: Finn Malm

Uddrag af Gladsaxegaards historie 28
Af: Hanne Line Holmkjær

Foreningen Norden 34
Af: Ruth Møllgaard

Historien om initiativrige unge FDF'ere, og en stærk forældregruppe 42
Af: Jørgen Olsen

Året der gik - Gladsaxe 2009/10 56
Af: Jens Mortensen

Foreningens publikationer 58

Personalia 63

Forord

Det er nu 35. gang, at foreningen kan udgive en årbog, som vi håber indeholder artikler, som har din interesse.

En forretning, som har ligget i Søborg i mange år, lukkede i 2010. Forretningens historie har boghandler Klaus V. Kristensen, der var den sidste ejer, fortalt til Eva Molin fra Lokalhistorisk Arkiv, der så har skrevet artiklen.

I 2010 udgaven af årbogen skrev Finn Malm om postens historie i Bagsværd fortalt med stempler. I år viser han igen dele af sin flotte stempelsamling frem, der denne gang omhandler postens historie i Søborg.

Foreningen Norden havde for nylig 50 års jubilæum, og Ruth Møllgaard, som er foreningens formand, har nedfældet foreningens historie i Gladsaxe.

Hanne Line Holmkjærs familie har i nogle år boet og ejet Gladsaxegaard, som i 2010 har gennemgået en flot forvandling. Gårdens historie er der skrevet meget om, og denne artikel skal ses som et supplement.

Jens Mortensen har igen i år skrevet om livet i Gladsaxe i det forgangne år og fortæller, at det, der skete i går, allerede er historie.

Alt i alt nogle spændende artikler som bestyrelsen er stolte af at kunne fremlægge for medlemmerne.

Igen i år har vi valgt at indrykke en omtale og fotos fra tidligere årgange af udsendte årbøger, så især nye medlemmer har mulighed for anskaffe sig lige den bog med den historie, som de synes kunne være er spændende at høre lidt mere om.

En stor tak til bidragsyderne og til Gladsaxe Kommune. Uden støtte herfra havde det ikke været muligt at udgive årbogen. Men denne kulturarv skal redigeres, og derfor vil jeg sende en stor tak til Erik Starup for det store arbejde, han udfører som redaktør og tilrettelægger af bogen.

Arne Fogt
Formand

Her ses et af de ældste fotos af den statelige ejendom på Søborg Hovedgade 50 (som dengang stadig hed Frederiksborgvej 50). Billedet er taget i 1915. På det tidspunkt var der brødudsalg i hjørnebutikken, hvor ejeren står med et barn ved hånden.

Fra lakplader til skoletasker

- boghandler Klaus V. Kristensen fortæller

Af: Eva Molin, Gladsaxe Byarkiv

Ultimo maj 2010 gik boghandler Klaus V. Kristensens boghandel over i den lokale erhvervshistorie. Butikken havde reelt 88 år på bagen. Og det er ikke så helt lidt, der sker indenfor en branche i løbet af så mange år. I denne artikel ligger fokus på tiden fra 1936 til butikken lukkede i 2010.

Det startede i det små

I 1906 blev en pæn ejendom med forhus i to etager og fuld kælder med butikker i gadeplan bygget på hjørnet af Frederiksborgvej – i dag Søborg Hovedgade – og Niels Finsens Alle. Hjørnebutikken, hvor der senere kom boghandel, blev i første omgang indrettet til møbelhandel. I ejendommens anden butik kom der på det tidspunkt en slagter. Vinduerne i begge butikker var udstyret med spejlglas. På førstesalen var der ligeledes to separate lejligheder. Den ene var en fire-værelses, den anden en treværelses. Begge havde eget køkken, lofterne var dekoreret med stuk, og væggene var tapetserede eller malede med oliemaling. Der var hele 10 kakkelovne til at varme huset op, og i brandtaxationen blev ejendommen rost som „meget godt Arbejde og god Udstyrelse".

Til ejendommen hørte et baghus, der var indrettet til hestestald med to båse og en vognport med hestevogn. Gulvet var belagt med brosten, og over stalden var der foderloft. I denne stald holdt postvognen mellem Søborg og København efter sigende, når den ikke var i brug. Mellem for- og baghus lå en lille lokumsbygning i 1906. Siden blev lokumsbygningen flyttet hen på siden af stalden/vognporten.

Den ene af butikkerne blev i 1922 indrettet til boghandel af Sigvard J. Hørvid, der havde købt ejendommen i september 1921. I 1923 flyttede endnu en boghandler, Helge Krogh, ind i ejendommen. Han overtog Hørvids butik i 1924, mens selve ejendommen blev solgt til købmand Carl Carlsen. I 1936 overtog Knud V. Kristensen boghandlen efter Krogh. På det tidspunkt var boghandlen ikke ret stor. Den fyldte ikke hele stueetagen. Familien Kristensen boede på 1. salen, mens der foruden butik i stueplan var indrettet to små lejligheder til ditto mange familier. Den ene lejlighed var på det tidspunkt knyttet til skomager Johansens butik, der også lå i gadeplan. I ejendommens kælderbutik, var der fouragehandel, og fouragehandleren boede i den anden af de små lejligheder i stueplanet. Forklaringen på, hvad en fouragehandler er, kommer længere fremme i artiklen.

Da skomagerens lejemål udløb, udvidede Knud V. Kristensen sin boghandel ved at lade skomagerens butik og lejlighed indgå i boghandlen. Så snart handlede både lokale søborgensere og folk fra Gentofte i boghandlen. Knud V. Kristensen købte omsider selve ejendommen af Carlsen i 1943. Eller rettere, halvdelen. For han købte huset sammen med sin bror, installatør Svend Christensen, som dog

Her ses Knud V. Kristensens boghandel og nedgangen til fouragehandlen i kælderbutikken. Helt til højre kan man skimte den store have/gård, der hørte med til huset, og som på daværende tidspunkt endnu ikke blev udnyttet fuldt ud.

aldrig selv boede i huset, men lejede sin halvdel ud. Det er ikke en stavefejl fra skribentens side, at de to brødre er stavet forskelligt, men en kirkebogsfejl! Præsten kom til at stave brødrenes efternavne med henholdsvis Ch og K, og det fulgte dem resten af livet.

For at udnytte den store gårdsplads bag baghuset, var der allerede i 1934 blevet bygget en lang, lav bygning i gården. Den byggede Knud om til 8 garager, som blev lejet ud til omkringboende. Den bageste garage var dog større end de andre. Denne garage lejede fouragehandleren, der brugte den som vaskehal til biler. Fouragehandleren havde også en ESSO-benzinstander stående i gavlen ud for stalden. Dengang kostede benzinen 85 øre literen.

Loftet over den gamle staldbygning/baghuset blev brugt til at opbevare hø og halm fra fouragehandlen, mens emballagepapir og andet fra boghandlen blev

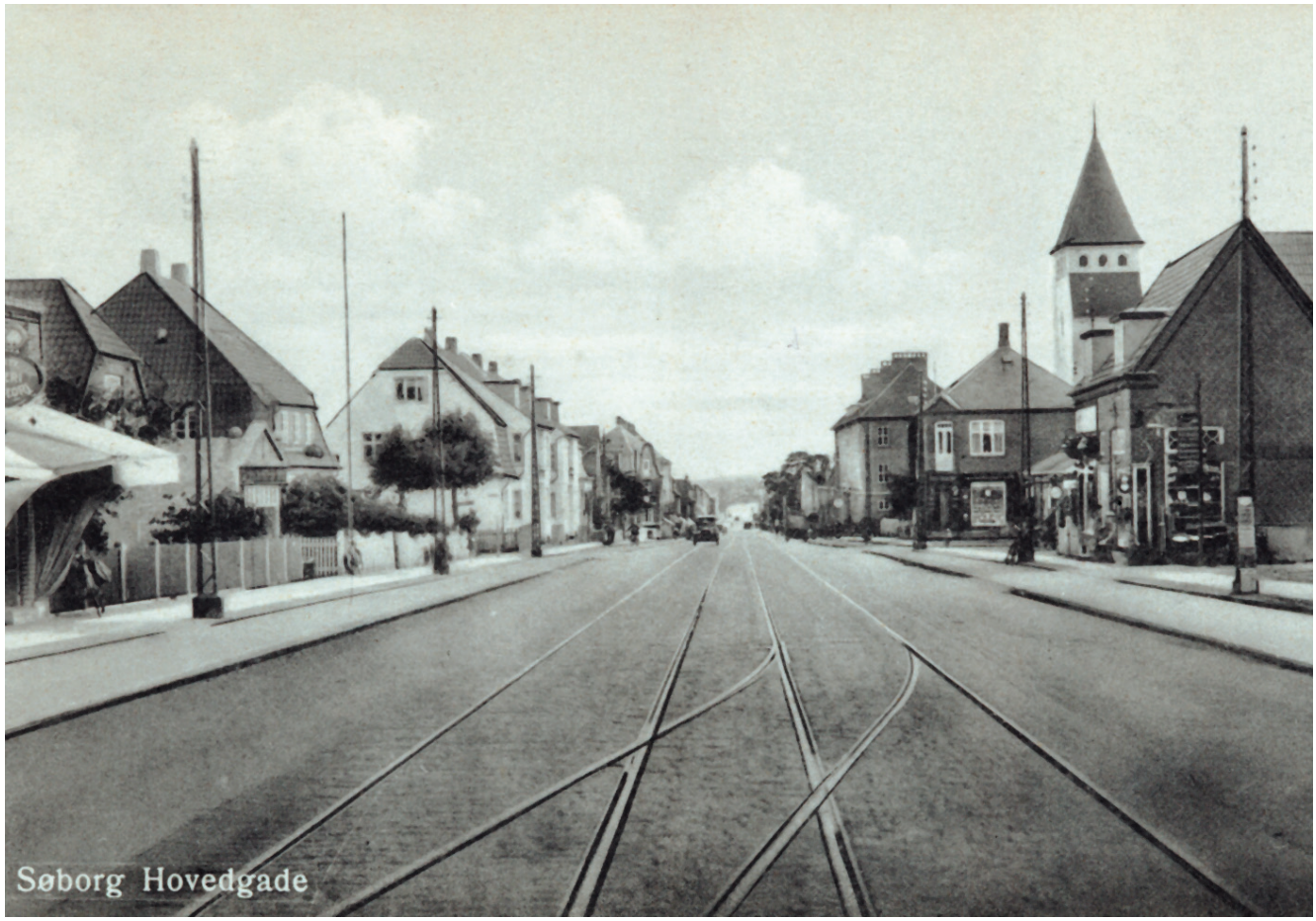

Det er muligt, at Carla Scharlings klinik lå i en af ejendommene til højre i billedet. Billedet er fra 1934, og der er ikke meget andet end Søborg Kirke, der stadig ligner sig selv.

opbevaret i båsene. Det var dog en rigtig dårlig løsning, for hver gang det havde regnet, lugtede papiret umiskendeligt af stald, når det bagefter blev hentet ind i forretningen.

Ikke de fødte boghandlere

Det stod næppe i Knud V. Kristensens stjerner, at han skulle blive boghandler. Han blev født som landmandssøn i Gimlinge i Vestsjælland d. 5. juli 1907. Han blev udlært i Hillerød, hvorefter han fik job i Frederikssund. Siden tog han til Aakirkeby på Bornholm og arbejdede. Det blev dog ikke ved arbejdet alene, for inden han drog hjem til Sjælland, havde han fundet sin udkårne. Hun hed Else og var villig til at flytte med til Sjælland. I første omgang drog parret til Hellerup, hvor Knud fik et job som boghandlermedhjælper i August Olsens boghandel på Strandvejen, mens Else i første omgang fik job som ung pige i huset hos en velhaverfamilie i Hellerup. Ægteparret blev gift på rådhuset i Gentofte omkring 1936/37.

Da chancen bød sig i Søborg i 1936, slog ægteparret til og købte Krogs boghandel. Det var slet ikke nogen helt nem opgave, de gik ind til, for Knud var stadig bundet af sin ansættelseskontrakt i Hellerup, så indtil han var fri af sin stilling, måtte Else passe butikken i Søborg. Det klarede hun dog også helt fint, og indtil Knud blev for syg og måtte trække sig tilbage, drev de butikken sammen, mand og kone.

Familieforøgelse

I 1944 kom der familieforøgelse i det lille hjem på Søborg Hovedgade 50. Sønnen Klaus meldte sin ankomst. Dog blev han ikke født i hjemmet, men på den anden side af Søborg Hovedgade i nr. 93, hvor jordemoder Carla Johanne Andrea Scharling f. Jacobsen havde fødeklinik på 1. sal og selv boede på 2. sal. Fødeklinikken var indrettet i en 2½ værelses lejlighed. Den store hjørnestue havde 2-3 senge. Kammeret var indrettet til enestue og det sidste værelse var indrettet til fødestue. Klinikken fungerede fra 1928 til 1951, hvorefter fru Scharling nøjedes med at gå ud og assistere ved hjemmefødsler og i ny og næ en fødsel på Astrid á Rogvis Fødeklinik. Omkring krigens tid, hvor lille Klaus meldte sin ankomst, toppede fru Scharlings karriere med små 200 fødsler om året. Carla Scharling var gift med repræsentant Emil J. Scharling. Hun var selv født 16. juni 1886 og døde 4. juni 1967, altså næsten 81 år gammel. Hun fik sin jordemodereksamen i september 1915, og praktiserede som jordemoder indtil 1965! Dog med færre og færre fødsler som årene gik, så i året 1965 var hun kun ude til tre fødsler i alt.

På de tider var der bestemt ikke noget, der hed barselsorlov til en medhjælpende hustru. Der gik ikke mange uger, førend den nybagte mor var retur og igang igen. Da Else med sin baby kom hjem fra fødeklinikken, blev lille Klaus sat på disken i butikken og fik en 2-krone i hånden – starten på en tradition, om held og lykke for den nye generation i butikken. Nogle gange kunne den lille Klaus være med i forretningen, i travle perioder kom hans 18 år ældre kusine og hjalp til. Sådan gik de første år, mens Klaus var helt lille. Men snart kom kusinen i lære som sygeplejerske, og Klaus fik sin faste gang i familiens boghandel.

Der var også en bydreng knyttet til butikken. Hans bijob var, at se efter lille Klaus, når der var stille i forretningen. Allerede som 6-7 årig behøvede Klaus dog ikke længere nogen til at se efter sig. Nu kunne han gå til hånde i butikken efter skoletid på Søborg Skole. Så kørte han på cykel ud med ugeblade til de damer i området, der abonnerede på f.eks Familiejournalen. Da Klaus lukkede sin boghandel med afskedsreception i maj 2010, kom en ældre herre og sagde pænt farvel. Det var den ene af de herrer, der havde været bydrenge, og som havde passet den lille Klaus, når der ikke var andet at lave.

Under besættelsen

Klaus var krigsbarn, født i maj 1944, hvor Danmark stadig var besat af tyskerne, hvilket også satte sit præg på den lille familie i boghandlen. Blandt andet kan Klaus´ kusine huske en episode, hvor hun gik tur med barnevognen på Søborg Hovedgade. Pludselig kom tyske flyvere lavt hen over Søborg, hvorfor barnepige med barnevogn i fuld fart måtte løbe hjem til boghandlen for at søge ly.

På et tidspunkt under folkestrejken blev der bygget barrikader over Søborg Hovedgade i protest mod tyskerne. Der blev bygget barrikade lige udenfor boghandlen, og tyskerne blev så tossede, at de trængte ind i ejendommen med skarpladte geværer for at genne beboerne, deriblandt Klaus´ far, ud på gaden for at rydde barrikaderne.

Overalt i Storkøbenhavn forsøgte man under folkestrejken i 1944 at dæmpe tyskernes vold mod indbyggerne ved at bygge barrikader, der spærrede for gennemkørsel. Til dette formål kunne alt bruges og her på Søborg Hovedgade ved nr. 52 (Hannibal Sanders kemiske renseri) var det fliser.

Også på anden måde satte besættelsen sine spor hos boghandlerfamilien. Blandt andet da det danske politi blev arresteret af tyskerne. En politibetjent, som boede nærved, og som handlede hos boghandleren, blev gemt på ejendommens loft for at undgå arrestation, og han undslap derfor deportation til konzentrationslejren.

I den periode hvor frihedskampen blussede op, blev der i boghandlen, under forretningens udstillingsvinduer, gemt våben for frihedskæmperne.

Et spændende sted at vokse op

Alt det foregående kan Klaus naturligvis ikke selv huske, men også da krigen var overstået, og alt åndede fred og ro, var boghandlen et spændende sted at vokse op. Da Klaus blev født, var skomageren flyttet på Kildegården, som dengang stadig hed De gamles Hjem. Men i kælderetagen ud mod Niels Finsens Alle, lå der som nævnt en fouragehandel. En fouragehandel solgte korn- og foderstoffer, tørvestrøelse og lignende til de mange husdyrhold i Søborg. Dengang holdt næsten alle villaejere høns i baghaven. En del holdt også duer, mens man på det tidspunkt næsten havde fået stoppet folks trang til at holde grise i baghaven, ligesom slagterne ikke længere slagtede køer i staldene bag deres butikker.

Kommunen voksede meget hurtigt i årene fra 1940 og frem. Men i første omgang fulgte vareudbuddet ikke med, og da de fleste nye indbyggere kom fra

Det er ikke Klaus, men en unavngiven svajer med sin longjohn på hjørnet af Bindeledet og Aldershvilevej omkring 1945.

København, lagde de en stor del af deres handel dér. Det fik i 1940 Handelsforeningen i Søborg til at udskrive en slogankonkurrence for den lokale handel. Der kom 150 svar, og det endelige valg blev: „Køb hvor De bor, og kommunen bli´r stor". Målt på antallet af nye forretninger indenfor bestemte fag, var successen større nogle steder end andre. F.eks voksede antallet af barberer og frisører i tiåret fra 40 til 50 til det dobbelte, antallet af frugt- og grønthandlere blev tredoblet, mens antallet af boghandlere lå konstant på syv i alt og antallet af fouragehandlere faldt fra fire til tre, efterhånden som husdyrholdene skrumpede ind.

Da Klaus blev gammel nok til at styre en longjohn, hjalp han med at køre strøelse ud for fouragehandleren i kælderbutikken. En longjohn var en af tre forskellige typer budcykler. Den havde et lavt, forsænket lad placeret mellem baghjulet, der havde normal størrelse, og forhjulet, der var mindre, så cyklisten kunne se fremad og ud over varerne. Den var med sine hjul af forskellig størrelse og ladet slet ikke nem at styre. Desuden foregik cykelturene med motorbriller på, for der skulle ikke megen vind til, førend strøelsen støvede forfærdeligt og røg direkte ind i øjnene. Det var jo længe inden slige flyvske varer blev lukket forsvarligt inde i plastik.

Lakplader og stempelmærker

Salget af bøger var det absolut bærende element i de ældste boghandler på Søborg Hovedgade 50. Det kan man især se af de gamle annoncer. Men papirvarer er og var en naturlig ting at forhandle i en boghandel, så det havde man også. Og der er jo mennesker, der ikke let lader sig lokke af bøger, så i årenes løb solgte man lidt af hvert for at få kunderne ind i butikken. Under krigen var det grammofonplader, der var det store hit ved siden af bøgerne. Men da alt jo var rationeret, og alt skulle genbruges, foregik salg af grammofonplader således, at køberne skulle aflevere en gammel lakplade for at købe en ny. De gamle plader blev siden smeltet om og genbrugt. Pladesalget fortsatte, indtil Fona og andre pladeforretninger overtog handlen.

I 1950´erne blev Knud V. Kristensens boghandel autoriseret stempelmærkeforhandler. Boghandleren modtog provision af salget, og provisionen steg i takt med omsætningens størrelse, og da en del store fabrikker, boligselskaber og advokater i Gladsaxe købte deres stempelmærker hos Knud, var det en til tider ikke helt ringe forretning.

Stempelmærker blev brugt til alt muligt. Der skulle

Her står hr. Kabelmann sammen med fru Jensen, som var ansat i 20-25 år. Billedet er taget i 1950´erne.

stempelmærker til ved en køreprøve, på skøder, pantebreve, lejekontrakter, aktier og indkaldelse til bilsyn. Stempelmærkerne lignede nærmest frimærker, og den autoriserede forhandler skulle forsyne mærkerne med stempel og underskrift, førend de var gyldige.

Det betød ind imellem, at boghandleren lå inde med stempelmærker for helt op til en million kroner. Det var rigtig mange penge i 1950´erne og 60´erne, og derfor sendte Staten, som jo i sidste ende var den, der virkelig tjente på stempelmærkerne, jævnligt uanmeldte revisorer ud til de autoriserede forhandlere, og så var det bare om at beholdning og bankindestående stemte overens! Desværre var der nogle steder en del svindel med stempelmærkerne, så omkring 1990 blev alle autorisationer inddraget, og stemplerne styres nu 100% fra landets civildommerkontorer.

Klaus V. Kristensen tager over

I 1965 blev Klaus udlært boghandler hos C.G. Petersens boghandel i Lyngby. Uddannelsen tog fire år. Det første år var almindelig handelsskole, mens resten af tiden gik på boghandlerfagskole. Man skulle godkendes af både Boghandlerforeningen og Forlæggerforeningen for at få tilladelse til at danne boghandel. Efter endt uddannelse var Klaus hjemme en kort periode, indtil han fik arbejde i Grens boghandel i Sorgenfri et års tid, men da Knud blev syg, vendte Klaus i 1974 hjem til Søborg Hovedgade og overtog den daglige drift af butikken sammen med sin mor.

I begyndelsen af 1980´erne blev det besluttet, at Søborg Hovedgade skulle renoveres. I den anledning allierede Københavns Amt sig med det rådgivende firma Anders Nyvig A/S – i dag Rambøll - og fik lavet tre alternative løsningsforslag.

Det blev løsningen, som vi alle kender, med brede midterrabatter, der gør det nemt for fodgængere at komme over vejen, som vandt. Og det er vi nok mange, der er glade for i dag, men i 1984 betød det i praksis, at omsætningen styrtdykkede for mange butiksdrivende på hovedgaden, da de og kunderne mistede deres parkeringspladser. Og da der skulle laves venstresvingsbane og cykelsti ved Niels Finsens Alle, endte det med, at Klaus V. Kristensens boghandel på Søborg Hovedgade 50 blev eksproprieret og revet ned til fordel for vejudvidelsen, og den tiloversblevne plads udnyttede kommunen til den parkeringsplads, der stadig ligger på stedet. Men hvad så med boghandlen?

En turbulent tid

Lidt længere væk fra København, men på samme side som Klaus V. Kristensens boghandel i nummer 50, lå en række små, gamle ejendomme, som allerede i 1984 var lige så dødsdømte som boghand-

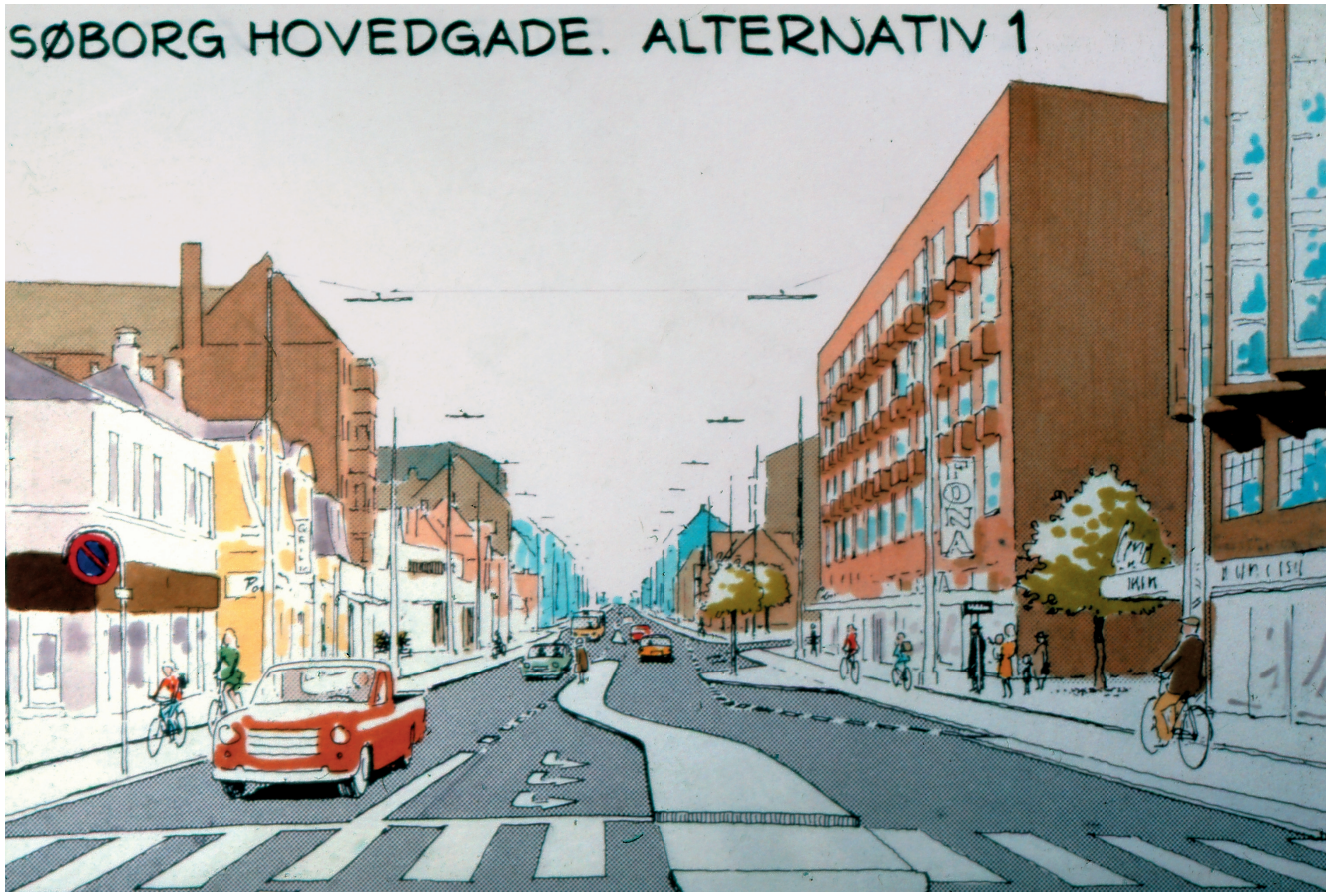

Forslag til omlægning af Søborg Hovedgade i 1983. Firmaet Anders Nyvig A/S, senere Rambøll-Nyvig A/S udarbejdede to forslag, hvoraf den med „heller" til fodgængerne, sådan at det blev nemt at passere gaden hvor som helst, blev valgt som bedste løsning.

len. De skulle dog ikke fjernes til fordel for vejen, men til fordel for et nyt, moderne etagebyggeri med ungdomsboliger. I det oprindelige lokalplanforslag indgik ikke butikker. I stedet forestillede man sig, at butikkerne langs Søborg Hovedgade skulle centreres i tre centre omkring Søborg Torv, Maglegårds Alle og Buddinge Station. Planen blev dog opgivet, og Søborg Hjerte med butikker ud til Søborg Hovedgade bevaret.

Det var jo udmærket, og om alt gik vel, skulle boghandlen ikke være hjemløs ret længe, for planerne for det nye byggeri var ganske vidt fremskredne. Så vidt fremskredne, at Klaus var med til diverse byggemøder, hvor han fortalte, hvad han havde brug for af plads og indretning for at kunne flytte sin boghandel op ad gaden.

Og alt var såre godt, indtil det gik op for boligselskabet, at der var en procedurefejl i forbindelse med

opsigelsen af det ene lejemål i én af de gamle, nedrivningsmodne ejendomme. Det betød i praksis, at det trak ud med at få bygget. Og da man endelig var klar til at bygge, var der i mellemtiden givet tilladelse til at bygge en etage mere på den nye ejendom end først tilladt, og det betød, at forskellige bærende vægge skulle flyttes/sættes ind, og pludselig var Klaus V. Kristensens fremtidige boghandel slet ikke så stor som først antaget. Og da butikken i sidste ende blev tilbudt Sportsmaster først, som takkede ja, hvorefter Klaus fik tilbudt det lejemål, der i dag indeholder China Garden, og som er for småt til at huse en boghandel, endte Klaus lige så stille med at takke nej.

Høje Gladsaxe

Det perfekte, ledige lejemål til en boghandel på Søborg Hovedgade fandtes ikke i 1984. Ergo måtte der tænkes alternativt, og det endte med, at Klaus V. Kristensen flyttede bøger, personale mv. til Høje Gladsaxe Center, som butikscentret hed dengang. På det tidspunkt var der et storstilet forretningsliv i centret, og den nye butik var udmærket. Klaus fik desuden mulighed for at leje et lagerrum i kælderen – et lagerrum, som han først opsagde samtidig med at butikken på Søborg Hovedgade 119 lukkede i 2010, men det er at foregribe historiens gang.

Klaus V. Kristensens nyindrettede boghandel i Høje Gladsaxe Centret i 1984.

Med den nye beliggenhed ændrede kundegrundlaget sig. Ikke til det værre, bare til det anderledes. På Søborg Hovedgade havde hovedvægten af salget altid ligget på bøgerne. Da boghandlen flyttede til Høje Gladsaxe, hvor en af de nærmeste naboer var det lokale bibliotek, blev det primære salg flyttet over på kontor- og papirvarerne.

Og sådan henrandt nu cirka tre år, indtil en telefonopringning en sen eftermiddag skulle ændre Klaus V. Kristensens bogbane endnu engang.

Et godt tilbud

For at forstå den opringning, der fandt sted i slutningen af marts 1987, skal vi lidt tilbage i tiden.

Da Søborg Torv øst stod færdigt i 1984, flyttede ABC Kontor- og papir ind på det nye torv, hvor den i øvrigt ligger endnu. Kontorforsyningsforretningen havde naturligt nok betinget sig ved lejemålets indgåelse, at Ejendomsvirke, der ejede alle forretningerne og lejede dem ud, ikke udlejede ledige forretninger i ejendommen til konkurrerende virksomheder. Men det var ikke desto mindre præcis, hvad der hændte. For ind flyttede kort tid efter en boghandler! Og som vi allerede ved, har sådan en forretning jo rigtig mange biindtægter fra salg af kontor- og papirvarer. Det førte til megen opstandelse, men heldigvis kunne Gladsaxe Almennyttige Boligselskab, der ejede forretningerne på modsatte side af Søborg Torv, hjælpe. Der blev indgået et forlig, og det endte med, at den farvehandel, som lå i lokalerne på Søborg Hovedgade 119, flyttede ud, og her flyttede boghandlen over, mens kontorforsyningen forblev, hvor den var.

Og så var alle glade, men glæden varede kun kort, for det viste sig, at den nye boghandel havde svært ved at løbe rundt. Det var „fattigfirserne“, sparetider og slet ikke nogen nem periode at åbne nye forretninger i. Så den nye forretning var konkurstruet, og det hørte boghandlernes brancheforening, hvor de samtidig vidste, at Klaus V. Kristensen sukkede efter at komme retur til hovedgaden. Derfor fik Klaus en fredag eftermiddag en opringning fra foreningens advokat, der tilbød ham at overtage lejemålet og købe forretningens indhold på Søborg Hovedgade 119. Det var en handel/overtagelse, der skulle gå som lyn og torden, og allerede få timer efter, kunne Klaus ringe tilbage til advokaten – efter at han havde konfereret med sin kone – og sige JA TAK, hvorefter han i øvrigt ilede videre til forældrefest i børnehaven.

Klaus V. Kristensen på kontoret i sin boghandel i Høje Gladsaxe Centret i 1988. På det tidspunkt ejede Klaus V. Kristensen også boghandlen på Søborg Hovedgade 119, men administration og indkøb blev foretaget fælles for de to butikker fra adressen i Høje Gladsaxe.

Søndag klokken ti mødtes advokaten, ejeren og Klaus i forretningen på Søborg Hovedgade 119 og ordnede papirerne, som lå klar mandag d. 31. marts 1987 klokken 8. På den måde undgik den tidligere ejer konkurs, og kunne endda fortsætte som daglig leder af forretningen i nogle år frem, for Klaus havde slet ikke personale nok til at holde åbent i to forretninger, så det personale, der allerede var på Søborg Hovedgade 119 blev ikke fyret.

Om at styre to forretninger

Boghandlen i Høje Gladsaxe Butikscenter blev basen og hovedforretningen for Klaus V. Kristensen de næste mange år. Herfra blev alle varer til begge forretninger bestilt hjem. Det sikrede bedre avancer, at indkøbene blev foretaget centralt, og på den måde kunne begge boghandler drives rentabelt.

I den sammenhæng kommer vi ikke udenom at fortælle lidt om forretningskæderne Bog & Ide, Bøger & Papir og „Boghandleren“. Bog & Ide var den oprindelige kæde, men af den udsprang med tiden de to andre. Bog & Ide boghandlere findes i dag stort set kun i forbindelse med indkøbscentre. Der er krav til både varelager og forretningens størrelse, som skal opfyldes for at være med i kæden. Klaus V. Kristensens boghandel i Høje Gladsaxe Butikscenter var således en Bog & Ide, mens den nye butik på Søborg Hovedgade 119 blev knyttet til den lidt mindre ambitiøse – om man så må sige – kæde, som hedder Bøger & Papir. Da kæden opkøbte Gad-butikkerne blev de grundstammen i den nye kæde, som hedder „Boghandleren“. I „Boghandleren“ er den absolut primære handelsvare bøger.

For at være med i en kæde, forpligter en boghandler sig til at opfylde visse krav. Til gengæld får han også en række fordele i form af lave priser og større rabatter.

En af de helt store forpligtelser ved at være med i en kæde, er at have samtlige varer hjemme eller på lager, når et nyt katalog rammer områdets husstande. I det område, der hørte til Klaus V. Kristensens boghandel i 2010 var der således knyttet 16-17.000 husstande! Så er det om at have lagerpladsen i orden, når de mange paller med nye varer især op til skolestart i august og julen kommer. I 2009 udkom således hele fire kataloger fra Bøger & Papir bare i tiden op til jul. Og hver gang med nye varer repræsenteret. Det første kom i oktober. Det næste i november. Det tredie primo december og det fjerde medio december.

Det, der virkelig fylder i moderne bogkataloger er såkaldte trend-varer. Altså modevarer. F.eks blyanter med Hello Kitty eller malebøger og lignende med Star Wars, skoletasker og penalhuse, DVD-film og tilbehør til PC´er såsom printerrefills, USB-stik og så videre. Da Klaus V. Kristensen opgav sin butik i Høje Gladsaxe i 1993, beholdt han derfor sit store lagerrum samme sted, og det var i brug lige til det sidste i 2010.

Personalet

Klaus V. Kristensen havde, indtil EU-licitationerne umuliggjorde enhver form for avance til små boghandler som hans, et stort salg af bøger til blandt andre Gladsaxes biblioteker. Faktisk gik hans omsætning ned med 2-3 millioner kroner om året, da salget til bibliotekerne ophørte. Det blev et par hårde år, indtil forretningen havde genstabiliseret sig, men det lykkedes Klaus at komme ud af krisen uden at fyre noget af sit gode personale. For godt og stabilt personale har han altid haft. Flere nåede at være der en 20-25 år. Og gymnasieelever, der startede som juleassistancer, forsatte tit med at arbejde i boghandlen under deres sabbatår, og bagefter fortsatte de i boghandlen mens de læste, og tog ekstra timer i ferietiden og på lørdage og op til jul. Klaus havde altid plads og selvstændige opgaver til alle ansatte, der viste lyst og evner.

Personalet i julestemning cirka 1992. Den unge juleassistent til højre hedder Pia.

Salg til folke- og privatskoler mv.

En del af Gladsaxes folke- og privatskoler købte deres skolebøger hos ham, ligesom DR og andre firmaer handlede mere eller mindre lokalt. En af de mere pudsige historier er historien om to engagerede lærere, der i 1967 henvendte sig til Knud V. Kristensen og bad om et møde med ham. De to lærere påtænkte at starte en ny privatskole, den, der i dag hedder Kvikmarken. Men førend de kunne starte, var de nødt til at sikre sig en udvidet kredit, når der skulle købes skolebøger, for ellers gik det ikke. Knud sagde JA, og kontrakten om levering af skolebøger holdt indtil sønnen, Klaus, stoppede i 2010.

Salget til folke- og privatskoler var indtil det sidste Klaus V. Kristensens helt egen niche af boghandlen. Ude i butikken klarede det dygtige og stabile personale ærterne. Både selve handlen, udstillingerne og indkøbene. Men i forbindelse med skole-

Klaus V. Kristensen foran sin boghandel på Søborg Hovedgade 119 umiddelbart inden lukningen i 2010. Fotograf: Kaj Bonne.

bøgerne var det nødt til at være „mester" selv, der stod for indkøbene. Her kunne fejlkøb blive katastrofale, og så var det bestemt bedst, at ejeren tog ansvaret. Avancen på skolebøger var efter bogbranchens liberalisering nemlig kun på 4%, og derfor var det vigtigt at kunne kommunikere med lærerne, der henvendte sig med et vidtløftigt ønske om et lærebogssystem, om hvad lærebogssystem, der egentlig var tale om, og om der var tale om x-antal klassesæt eller måske blot en lærervejledning. For det var ikke godt at brænde inde med uhentede klassesæt eller skulle levere dem retur til forlagene, for at returnere varer til forlagene kostede nemlig også boghandleren en net sum. En sum, der hurtigt kunne overgå avancen ved det øvrige salg. Så skolebogssalget sorterede under „mester" alene.

Nye tider – liberalisering af bogbranchen

For fire-fem år siden vedtog Staten at liberalisere bogbranchen i en prøveperiode, der udløb med udgangen af 2010. Det betød at boghandlernes monopol på salg af bøger blev brudt, der kom fri prisdannelse, hvor der før var faste bogpriser på bøger. I den aftale Boghandlerforeningen og forlagene ind-

gik efterfølgende, blev skolebøger holdt udenfor, hvilket betød, at en lang række skoler begyndte at handle direkte med forlagene udenom boghandlerne. Det fik også betydning for Klaus V. Kristensen, men da hans avance var rimeligt lille i forvejen, og han ydede en service, som skolerne ikke kunne få via direkte handel med forlagene, beholdt han i første omgang de fleste af sine skolekunder. Men i takt med at skolerne fik nye indkøbere, der ikke havde de personlige relationer til Klaus, gik flere og flere handler direkte til forlagene.

Den nye liberalisering medførte også dårligere kreditaftaler for boghandlerne, end de tidligere havde haft. Nu skulle varelageret indrettes, så der kun blev købt ind til 30 dage ad gangen. Det betød især noget for den såkaldt smalle litteratur, som er f.eks lyrik og andre genrer, der kun har en ganske lille markedsandel. Nu skulle bøgerne sælges på under en måned, så kredittiden kunne overholdes, dvs. Klaus og mange andre med ham var nødt til at skære de fleste af de økonomisk urentable bøger væk, ikke af ond vilje, men for at overleve økonomisk. Det siger sig selv, at en del boghandler i liberaliseringens hellige ånd har fået en sværere dagligdag, men det skal dog pointeres, at dette IKKE var grunden til at Klaus stoppede i maj 2010. Han havde slet og ret indgået en aftale med sin hustru allerede som 60-årig om at sælge sin forretning og gå på velfortjent pension som 65-årig. Det kom så næææsten til at holde. For den der kan huske et af denne artikels tidligere afsnit har allerede regnet ud, at Klaus nåede at blive et år mere i butikken end først aftalt.

Et aktivt otium venter

Faktisk havde Klaus V. Kristensen sin boghandel til salg i 1½ år. Men tidernes ugunst og bankernes rædsel for at udlåne penge til småkunder, trods bankpakkernes garantier, gjorde, at Klaus måtte indse, at forretningen ikke kunne sælges. Lejemålene var nemme nok at opsige, derefter fulgte langvarige ophørsudsalg og til slut salg af alt inventar fra hylder til lysarmaturer, restoplag af diverse varer og så videre. Processen var næsten til ende, da den første samtale, som denne artikel er skrevet ud fra, fandt sted d. 21. juni 2010.

Derfor var det ikke helt respektløst at spørge den vordende pensionist om planerne for hans otium. Og de var mange. Et sommerhus ned til Roskilde Fjord havde lige fået nye trapper ned til vandet. Tømret af boghandleren selv, forstås. Ligesom han allerede havde bygget carport og redskabsskur, så nu skulle gæstetoilettet på privatadressen også lige renoveres. November 2010 skulle efter konens store ønske tilbringes på New Zealand, og Klaus selv havde et stort ønske om at genoptage sine vandreture i bjergene. Han har vandret i Pyrenæerne, Alperne og så sent som i 1999 tog han op til Basecamp i Nepal med rygsæk og vandrestøvler. Så nu skulle konditionen til at genopbygges og vandrestaven findes frem. Alt i alt havde Klaus regnet sig frem til, at han havde 89 ugers ferie til gode, for når man er privat erhvervsdrivende med mange ansatte og en stor forretning at passe, er det ikke lige ferie, der er mest tid til.

Kilder

Samtaler med Klaus V. Kristensen d. 21. juni 2010 og 15. juli 2010. Realregister bind 3 folio 143 og bind 30 folio 69 for matr. 22br Buddinge. Almindelige brandtaxationer for landbygninger bind 22, folio 47-48 og bind 29 folio 187. Vejvisere for Gladsaxe Kommune 1912/13 til 1967. Udtagne skødegenparter for matrikel 22br Buddinge (udtaget 1985). Gladsaxe Kommunes folkeregisternavnekort for jordemoder Clara Johanne Andrea Scharling suppleret med Landsarkivet for Sjællands optegnelser om samme.

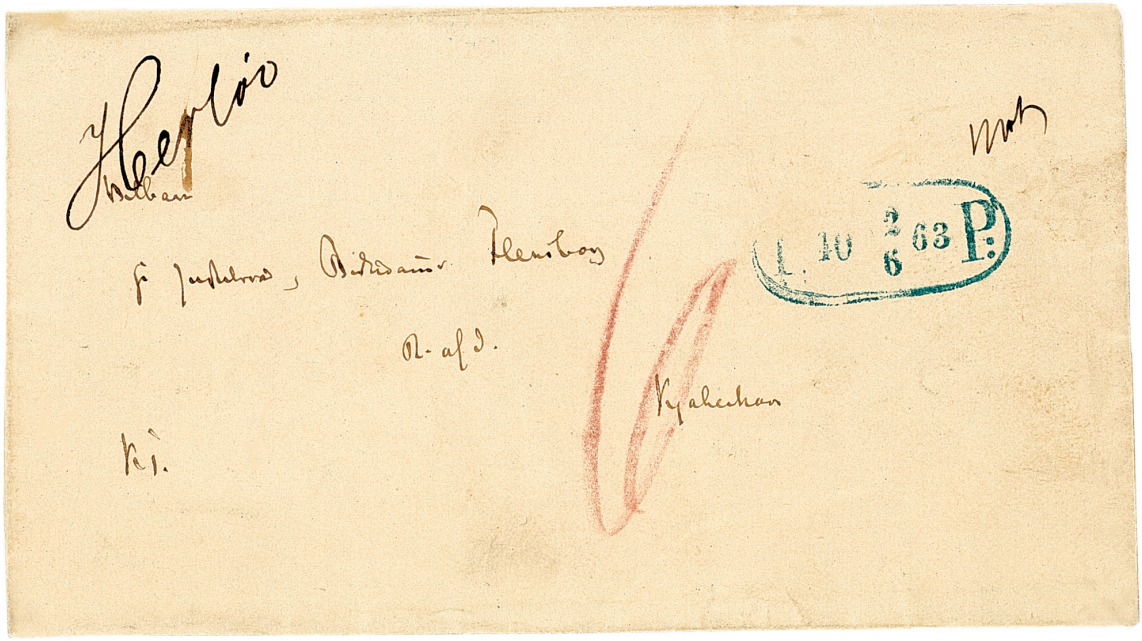

Brev fra Pastor Kalkar, som var præst ved Gladsaxe kirke 1843 – 1868 og medlem af sognerådet 1843 – 1867. Bemærk at brevet er håndskrevet Herløv på fodpostkontoret i Købmagergade af hensyn til evt. returnering.

Posten i Gladsaxe 2

Af: Finn Malm

Da Buddinge station blev indviet i 1906 startede stationsforstanderen også som „postmester". Det var nu ikke overvældende, hvad der kom af breve, der skulle videre med toget men de få stykker blev stemplet med Stjernestemplet, som kun var i brug til november 1906 da det blev erstattet af det velkendte brotypestempel.

Mens både Bagsværd og Søborg ret tidligt fik fortrykte anbefalelsesvignetter måtte Buddinge håndstemple deres helt op i 30-erne. Fra Buddinge (Illust.3).

I 1949 flyttes Buddinge brevsamlingssted fra Stationen til boghandleren på Snogegårdsvej 159 og kaldes officielt for Søborg 2 men flytter igen i maj 1959 til købmanden på Buddingevej 297. Her nedlægges det og i stedet åbner postkontoret i Buddingecenteret 7.8.1963 med det officielle navn K 49. Som det ses af anbefalelsesvignetten er der forvirring om posthusets navn. I folkemunde blev det altid Buddinge postkontor. Det blev i midlertid nedlagt 11.6.2005. Brev og vignet (Illust. 4).

Under 2. verdenskrig i 1944 åbnedes et postindleveringssted hos boghandleren på Buddinge Hovedgade 171 og det blev kaldt Søborg 1. Det var primært girokuponer, der blev stemplet, men fra 1947 blev alt stemplet på Søborg postkontor. I jan. 1982 flytter postindleveringen rundt om hjørnet på Stengårds alle 212 men nedlægges 30.10.1988. Den eneste måde man kan se at brevet er indleveret til videre forsendelse efter 1947 er på brevets anbefalelsesvignet, Se brevet (Illust. 5).

Der kom også et Søborg 3. For at betjene de store industrivirksomheder, der flyttede til Gladsaxe i 50-erne, blev der åbnet et postindleveringssted hos tobakshandler L. Petersen på adressen Tinghøjvej 225. På det tidspunkt gik Tinghøjvej helt op til Gladsaxe kirke men p.gr. af etablering af Ringvejen blev adressen d. 30.5.1956 ændret til Tobaksvejen 55.

At brevet er indleveret i Søborg 3 kan kun ses på anbefalelsesvignetten. Postindleveringsstedet blev nedlagt 31.3.1987. Indtil 1909 var Herlev en del af Gladsaxe kommune og navnet var Herløv indtil 1931. Herløv havde fra 1843 fast forbindelse til København med dagvognen fra Frederikssund og det var skolelæreren Holst, der stod for indsamlingen af posten. Det var hovedsageligt Gladsaxe kirkes præster, der brugte Herløv som postindleveringssted. Beboere i Mørkhøj landsby var der jo ikke mange af og hvor mange af dem sendte breve. Mørkhøj landsby var den lille klat huse, der ligger mellem Hareskovvejen og Vandtårnsvej. (Illust. 7).

I 1879 fik Herløv egen jernbanestation og alle postforretninger overgik til stationsforstanderen og Herløv fik sit eget stjernestempel. Se brev fra Gladsaxegård 1.3.1899. (Illust. 8).

En del af de viste breve er udlånt af andre frimærkesamlere.

Brev til USA (Illust. 2).

Stemplet Fra Buddinge lå på Slangerupbanens station. På hverdage blev det sendt med bureauvognen til afstemling af kasseposten. Stemplet er set brugt både med dagstempel Buddinge og med Københavns Omkartering.

Tidligste brug af Fra Buddinge 4.11.1939 med dagstempel Buddinge

Brev med Fra Buddinge 16.07.1941, dagstemplet Københavns Omkartering.(Illust.3).

Den 16.5.1949 nedlægges postekspeditionen på Buddinge station. I stedet oprettes et postindleveringssted ved navn Søborg 2 hos boghandleren på Snogegårdsvej 159. Den 20.7.1959 Søborg 2 til købmanden på Buddingevej 297 men nedlægges 7.8.1963.

Det pt. eneste kendte postale objekt fra Søborg 2 er brugt 2.11.1959.

Den 8.9.1952 oprettes et postindleveringssted hos tobakshandler I. Petersen, Tinghøjvej 225. Allerede 30.5.1956 ændres adressen for Søborg 3 til Tobaksvejen 55 på grund af vejomlægningen. Postindleveringsstedet nedlægges 31.3.1987.

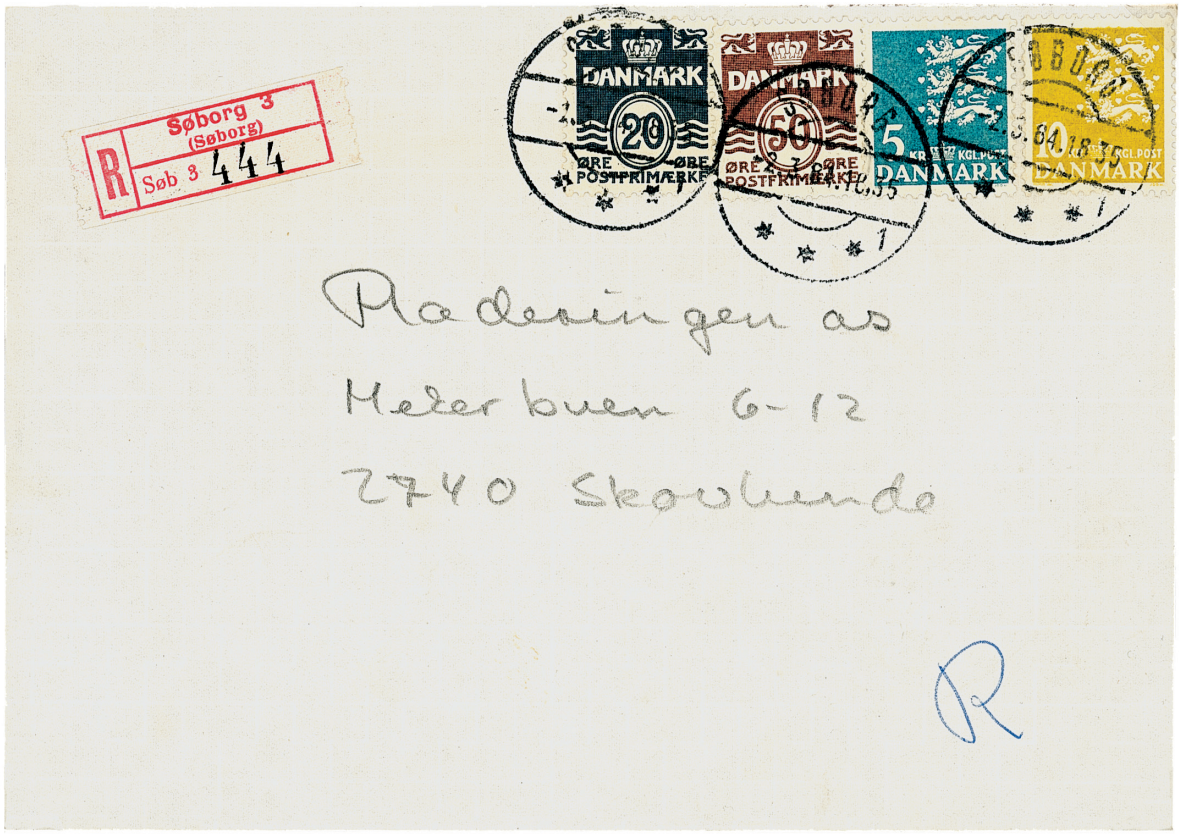

Anbefalet brev indleveret på Tobaksvejen 55 den 2.3.1984 sendt til Skovlunde.(Illust. 4).

Den 1.6.1944 åbnede Søborg et postindleveringssted på Buddinge Hovedgade 171 hos boghandleren. Postindleveringsstedet var hovedsageligt for giroindbetalinger og anbefalede breve. Det flyttede rundt om hjørnet til Stengårds Allé 212 i januar 1982 og blev nedlagt 30.10.1988.

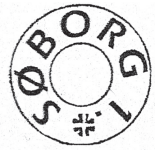

Tidligst brugt 4.7.1944
Senest brugt 15.12.1947

Anbefalelsesvignetten viser at brevet er afleveret på postindleveringsstedet Søborg 16.12.1984.(Illust. 5).

Fra 1865 kører dagvognen fra Købmagergades postkontor via Brønshøj - Herløv - Ballerup - Måløv - Vexø - Stenløse til Ølstykke og retur. Skolen er brevsamlingsstedet i Herløv.

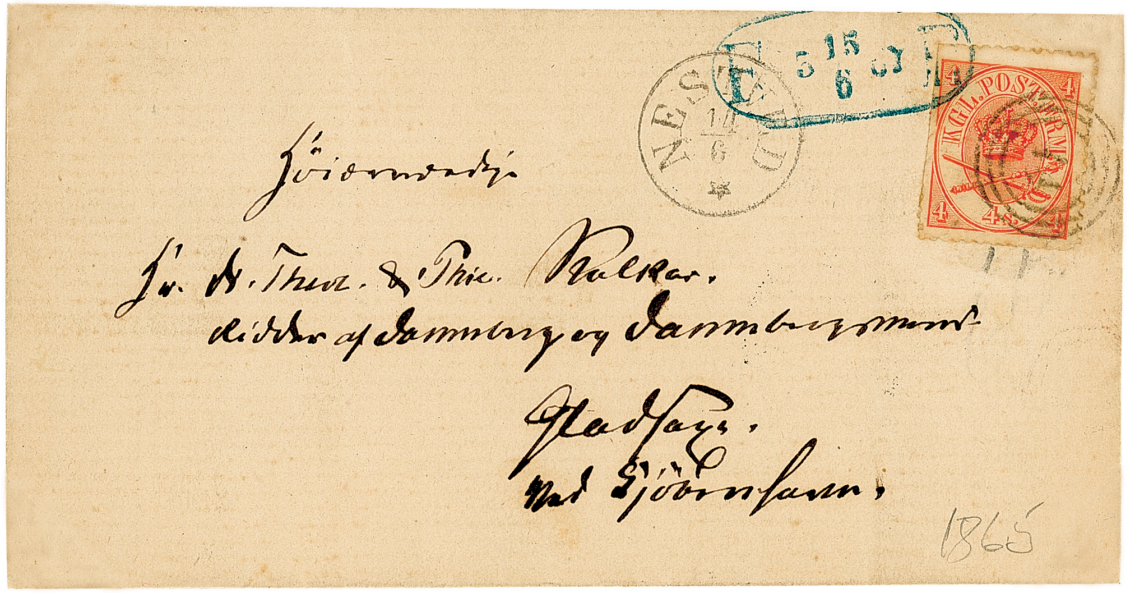

Brev fra Næstved 14.6.186(5) via Købmagergades postkontor til Pastor Kalkar ved Gladsaxe kirke.(Illust. 7).

Brev fra Herløv 10.7.1896 til Ringsted og helsag fra Gladsaxe. (Illust. 8).

Forklædet blev syet til min mors konfirmation i 1916 og er nu næsten 100 år gammelt. Det smukke forklæde måtte vises - modellen er forfatteren.

Uddrag af Gladsaxegaards historie

Af: Hanne Line Holmkjær

I sommervarmen stod jeg og strøg en gammel, bred og tung hørlærredsdug, og imens tænkte jeg på, hvad den dug kunne fortælle om fester og sammenkomster, den havde været brugt til. Dugen har været i brug i 1916, da min mor blev konfirmeret i Gladsaxe Kirke. Til den lejlighed blev der også syet to forklæder, det ene ligger godt gemt i min skuffe, det bruges, ligesom dugen, kun ved særlige fester.
Men hvorfor fortælle det? Jo, fordi min mormor og morfar samt min mor Anna Jensigne boede på Gladsaxegaard fra 1913 til 1916.

Morfar, Knud Kristian Skov, drev gården med hjælp af to tjenestekarle, og mormor, Johanne Frederikke Skov, fik hjælp af en husassistent.

Gården blev bygget i 1770, og var en af de største i sognet på 106 tønder land. På de 104 tønder land blev dyrket byg, havre, roer, kløver og græs. Hvor mange kreaturer og heste der var på gården, er ikke anført, men fra en tidligere opgørelse ses der to køer, otte heste og to plage.

Gladsaxegård - foto fra 1981, hvor slagter Schwaner har lukket sin forretning.

Gladsaxegård under ombygning i 2010.

Det oplyses, at der solgtes halm og hø og at der købtes staldgødning. En del af gødningen var natrenovationen fra hovedstaden, som mange landmænd og gartnere gjorde brug af. Om det var mennesker eller dyr, der leverede gødningen, var underordnet.

Dengang var kloakeringen mangelfuld i de fleste områder, og i byerne blev man nødt til at køre affaldet på hestevogn til steder, hvor det kunne anvendes. På en måde var det jo økologisk landbrug, men i vore dage og i vort land, anvendes ikke menneskegødning som gødning.

Gårdens drift var morfars område. Han drev gården efter den tids normer med skiftende afgrøder på de forskellige agre.

Mormor havde ud over ansvaret for husførelsen også opdræt af gæs og ænder. De svømmede rundt i gadekæret, den nuværende branddam. Indtægten derfra var mormors egne penge, det var en vigtigt for hende, at have sin egen indtægt.

Gården var oprindelig firelænget, men hvor megen plads der var til beboelse på det tidspunkt vides ikke, men hovedbygningen indeholdt to forstuer, tre stuer, to køkkener og et spisekammer.

Gladsaxegård efter ombygning - efteråret 2010.

Af skatte- og folketællingslisterne for Gladsaxe Kommune 1914 fremgår det, at der ud over de tre nævnte personer boede en frøken, en husassistent og to tjenestekarle.

Desuden boede der Anton Thomas Petersen, arbejdsmand i København, hans kone, der arbejdede i Gladsaxe, og deres seks børn, der var mellem 1 og 10 år!

Ved siden af gården var opført en lade, hvor der i den ene ende var indrettet en lille lejlighed. Måske boede de otte der.

Livet på gården var det første år, som livet på landet skulle være, men da første verdenskrig brød ud, blev der gravet skyttegrave i haven og på gårdspladsen, der blev indkvarteret soldater i laden, og officerer skulle indlogeres!

Gården lå i skudlinjerne mellem Gladsaxe Fort, Bagsværd Fort og Buddinge Batteri og i tilfælde af krig, skulle min mor og hendes forældre forlade gården indenfor en time, og kun medbringe to heste, en vogn og hvad der kunne ligge der. Det var en omskiftelig tid, og i efteråret 1916 besluttede min familie at sælge gården.

Den nye ejer M. Alstrup ejede gården i tre år, så blev den igen solgt, denne gang til fire personer, der påbegyndte planer om udstykning af jorden til parceller.

Planerne var afhængige af anlæg af nye veje, og først da det blev godkendt at anlægge en ny vej fra Buddinge til Bagsværd, hvor der i 1906 var bygget stationer, kom der skred i udstykningen. Den nye vej, Buddinge Hovedgade gik over Gladsaxegaards jorder, og først i 1924 kom der for alvor gang i udstykningen. De nyanlagte mindre veje på Gladsaxegaards jorder, havde alle navne, der endte på „marken", Ind-, Ærte-, Alsike-, Byg-, Blomster-, Klinte-, Hvede-, Stub-, og Rugmarken. Alsike er en kløverplante, til dyrefoder. Der blev i alt udstykket 495 parceller.

Selve Gladsaxegaard blev efter udstykningen gentagne gange ændret, idet nogle avlsbygninger og senere en del af hovedhuset måtte vige for vejbyggeri. Hestestalden blev solgt fra og indrettet til parcelhus, de store stalddøre blev flotte dørpartier. Ejendommen lå på Stengårds allé 282 indtil Branddamsbebyggelsen blev opført.

Det tilbageblevne beboelseshus og et udhus blev i 1934 ombygget til 2 lejligheder, med WC i udhuset!

Senere blev der indrettet slagterbutik i gavlenden ud mod Stengårds alle, hvor slagtermester Victor Schwaner, der er kendt af mange i området, drev sin forretning fra 1942 til 1978.

Går vi tilbage i tiden, i begyndelsen af 1800-tallet, kan man se, hvordan udflytningen fra Gladsaxe landsby ændrede den gamle bykerne. Mange gårde blev flyttet ud til jordområder, der var sammenstykket af agre, der før var ejet af forskellige ejere. På den måde blev gård og tilhørende jord en helhed, og det blev dermed lettere at overskue driften. Gladsaxegaard matr. 11a blev dog liggende ved gadekæret. Matr.10a Hasselhøjgaard, var blevet opkøbt af Gladsaxegaard i 1873.

Men hvor blev landsbyen af? Der lå 22 gamle velholdte bondehuse, de blev alle fjernet for at give plads til nybyggeriet Branddammen. Det gamle gadekær blev en lille sø i bebyggelsen.

Jeg er for længst færdig med at stryge min gamle dug og er nu cyklet til de veje, der er anlagt på Gladsaxegaards jorde, forbi den gamle baunehøj Kirsebærhøj på Ærtemarken, og til selve gården på Stengårdsallé 278. Gården står nu med nøgne mure og uden tag, og er ved at blive gennemgribende restaureret. Den nye ejer vil bibeholde den gamle grundplan og holde huset i den gamle stil, dog med tegltag, og den gamle tjørn på gårdspladsen får lov at blive.

Gadekæret 2010

„Følelsen af sammenhørighed mellem de nordiske folk har i de senere år vokset sig stærkere og det nordiske samarbejde har på stedse flere områder båret frugt. I vide kredse er overbevisning trængt igennem, at sammenhold og samarbejde mellem de nordiske lande tjener dem alle til gavn. Herved er opstået voksende trang til et samlingsorgan for arbejdet på de forskellige områder, der samtidig kan fremkalde og støtte nyt initiativ."

Foreningen Norden

Af: Ruth Møllgaard

Foreningen Norden er en landsforening, der blev stiftet den 15. april 1919 med det formål at støtte nordisk samarbejde. Grundlaget for stiftelsen af landsforeningen lød i en fælleserklæring fra arbejdsgrupper i de tre skandinaviske lande.

I samme år stiftedes den norske og svenske forening. I 1922 sluttede den islandske forening sig til det nordiske sammenhold og i 1924 den finske. Senere kom der selvstændige foreninger i de tre selvstyrende områder Åland, Færøerne og Grønland. I dag bruges de otte nordiske flag som logo for foreningen på flere forskellige måder.

Foreningen Norden Gladsaxe Afdeling

I årene efter 2. verdenskrig stiftedes der mange lokalafdelinger rundt omkring i landet. Formålet med disse foreninger var og er den dag i dag, at sprede viden om nordisk natur, kultur og kunst gennem foredrag, film, ture og rejser i norden.

I 1945 stiftedes der en lokalafdeling i Lyngby, og da Lyngby var en nabokommune til Gladsaxe, rygtedes dette i Gladsaxe, som naturligvis ikke ville stå uden for dette fælles foreningssamarbejde, der voksede frem rundt om i Danmark.

Den 20. april 1949 mødtes ni af kommunens kendte borgere for at drøfte mulighederne for at stifte en forening i Gladsaxe. De nedsatte sig som et arbejdsudvalg og tog naturligvis kontakt til hovedforeningen.
De ni ansete borgere var:
Skoledirektør Thorkild Hansen
Kontorfuldmægtig Kjeld Degenkolv
Overbibliotekar C. Frimond – Møller
Kontorchef Ebbe Fels
Direktør Peter Lund
Telefonmester Ch. Witthøft
Kommunelærer Preben Røjel
Værkstedsleder Jørgen Christensen
Boghandler E. Uhl

Disse ni personer arbejdede for en ny lokalafdeling, der blev stiftet den 29. september 1949, som Nordens 112. lokalafdeling. I den stiftende protokol, som stadig eksisterer, kan man læse, at der er blevet afholdt udvalgsmøde den 13. februar 1950 med to punkter på dagsordenen.

1. Udvalgets formand Thorkild Hansen skulle rekvirere lodsedler til det årlige Norden lotteri, fem lodsedler à 1 krone til hvert medlem.

2. Den konstituerende generalforsamling skulle holdes den 21. marts 1950 kl. 19.30 på Søborg Skole med omtale i Søborg Ugeblad.

I referatet fra generalforsamlingen står der bl.a., at foreningen foreslår, at de nordiske landes nationaldage skulle optages i kommunens fortegnelse over officielle flagdage. Yderligere står der, at sognerådet er velvilligt indstillet overfor tanken, men afventer statsministeriets stilling til sagen. Generalforsamlingen gav også bestyrelsen bemyndigelse til at supplere sig med en interesseret kvinde. Den interesserede kvinde blev fundet. Cand. pharm. fru Elisabeth Hansen trådte ind i bestyrelsen den 1. maj 1950.

Nu var alle forberedelserne i orden til opretning af en ny forening. Første generalforsamling for interesserede borgere var afholdt, en bestyrelse på 10 medlemmer var klar til at arbejde for sagen. Enhver ny oprettet forening skal have et sæt love at arbejde efter, men for Foreningen Norden i Gladsaxe var det blot at rekvirere dem fra hovedforeningen, for foreningens love var fælles for alle lokalforeninger i Danmark. Denne nyvalgte bestyrelses vigtigste arbejde i året 1950 var at skaffe medlemmer til den nye forening. Oplysninger fra protokollen viser, at medlemstallet pr. 1. januar 1950 kun var på 53 medlemmer, men en ny optælling pr. 1. oktober viste en stigning på 133 medlemmer til i alt 186 medlemmer.

Foreningen havde naturligvis brug for en kassebeholdning at arbejde med. Kontingent fra 53 medlemmer rakte ikke langt. De nye medlemmer og andre borgere i kommunen blev derfor præsenteret for foreningens landslotteri. En lodseddel kostede en krone, heraf fik lokalforeningen 20 %, altså 20 ører pr. lod. I 1950 blev der solgt 788 lodder og lokalforeningens andel var 157,60 kroner, som lunede i den lokale kasse. Kassereren kunne meddele bestyrelsen, at lokalforeningen nu rådede over en kassebeholdning på 310,48 kroner.

Landslotteriets hovedgevinst i 1950 var et kontantbeløb på 6.000 kroner, som blev vundet af en Gladsaxeborger, hvilket blev omtalt i den lokale presse. Foreningen Norden sælger stadig lodsedler en gang om året, men nu koster en lodseddel 20 kroner og af dette beløb for lokalafdelingen 50 %, altså 10 kroner pr. lod. I 2010 vandt en Gladsaxeborger igen en af de større gevinster, et el-komfur.

Folkebladet * 19·IV·1951

„Norden"s generalforsamling. Fredag den 6. april holdt Foreningen „Norden"s Gladsaxeafdeling generalforsamling paa Bagsværd skole. Til dirigent valgtes kontorchef E. Fels, der konstaterede, at generalforsamlingen var lovlig indvarslet, dels ved direkte skriftlig meddelelse til lokalafdelingens medlemmer, dels ved meddelelse i den lokale presse. Han gav derefter ordet til formanden, skoledirektør Th. Hansen, som redegjorde for lokalafdelingens virke i det forløbne aar. Desværre var venskabsbyproblemet i Sverige og Norge ikke løst endeligt endnu, men der arbejdes stadig videre paa sagen. Det blev oplyst, at Gladsaxe kommune har bevilget penge til lærer- og elevudvekslinger med vore broderlande. Formanden omtalte aarets smukke gavebog, Sigurd Hoels berømte roman, „Möte ved milepelen", som han haabede, at alle medlemmer nu havde modtaget. Endvidere udtrykte han sin glæde over den omfattende medlemstilgang, som han regnede med stadig ville stige.. Lodseddelsalget i vor lokalafdeling havde beløbet sig til 788 stkr.

(Hovedgevinsten, kr. 6000.0 kontant faldt netop i Gladsaxeafdelingen!). Endelig meddelte formanden, at han — grundet manglende tid — ikke fortsat kunne paatage sig formandsposten. Kassereren var forhindret i at give møde, hvorfor sekretæren forelagde regnskabet paa dennes vegne. Regnskabet toges til efterretning. Som styrelsesmedlemmer genvalgtes: værkstedsleder J. Christensen, kontorfuldmægtig Kj. Degenkolv, kontorchef E. Fels, cand. pharm. fru Elisabeth Hansen, skoledirektør Th. Hansen, direktør Peter Lund, kommunelærer P. Røjel, boghandler E. Uhl og telefonmester Ch. Witthøft. Nyvalgt blev stud. polit. St. Høffner og vinduespolerer S. Sørensen.

Generalforsamlingen sluttede med forevisning af Arne Suckmans smukke tonefilm „Människor i stad".

I de første mange år udsendte hovedforeningen hvert år en gavebog til alle foreningens medlemmer og i avisartikler fra den gang støder man på udtrykker „årets smukkeste gavebog". Den første gavebog blev udsendt i 1941. Den hed „Nordens stämmä" og den fik nok medlemmernes tanker til at vandre til de andre nordiske lande, som vi var afskåret fra at rejse til i årene 1941 – 45.

Årbøgernes indhold vekslede mellem romaner af forskellige nordiske forfattere og flotte billedværker fra de nordiske lande. Der var især en gavebog som bør fremhæves. Den udkom i 1980 og var et udvalg af sange og viser fra alle de nordiske lande, men sangene var trykt på de enkelte landes sprog. År 1980 – 81 blev udnævnt til at være „det nordiske sprogår". Derfor havde de nordiske radiofonier i samarbejde med Nordens Forbund udgivet denne specielle visebog.

Formandsskifte

På foreningens generalforsamling i 1951, meddelte Thorkild Hansen, at han ikke ønskede genvalg som formand, men han ville gerne fortsætte i bestyrelsesarbejdet. Der skulle nu vælges en ny formand og valget faldt på boghandler E. Uhl. Han havde sin butik på Søborg Hovedgade i en villa lige overfor Søborg Kirke. Denne hyggelige boghandel blev senere til en bodega og i dag står huset til nedrivning. Han var en flittig formand, der sammen med den øvrige bestyrelse arbejdede videre med forhandlingerne om venskabsbysamarbejdet.

Venskabsbysamarbejdet

Venskabsbysystemet er en hovedhjørnesten i det folkelige, nordiske samarbejde og er en central del i Foreningen Nordens virksomhed. I langt de fleste af foreningens 150 lokalafdelinger betyder samarbejdet med venskabsbyerne utroligt meget.

Venskabsbyideen er således opstået i nordisk regi og den første venskabsbyforbindelse blev etableret mellem Thisted og Uddevalla i Sverige i 1939. Efter 2. verdenskrig blev ideen videreudviklet og i løbet af ganske få år opstod en lang række venskabsbyforbindelser mellem kommunerne i Norden under parolen „kendskab giver venskab".

Venskabsbysamarbejdet giver enkeltpersoner og foreninger, samt de kommunale politikere og embedsmænd, mulighed for at møde det nordiske samarbejde i praksis og skabe en faglig og ikke mindst personlig kontakt over grænserne uden større besvær.

I de senere er kommuner uden for Norden også blevet inddraget i venskabsbysystemet, men det adskiller sig lidt fra det nordiske både i form og indhold.

Efter at ønsket om venskabsbyer blev behandlet på bestyrelsesmøde den 21. marts 1950, skrev formanden Thorkild Hansen to gange til Solna for at få forhandlinger i gang om et venskabsbysamarbejde, men til bestyrelsesmøde den 24. oktober 1950 var brevene endnu ikke blevet besvaret. Bestyrelsen vedtog derfor at sende en ny henvendelse til hovedforeningen, for ingen var indstillet på at opgive ideen om venskabsbysamarbejdet. På generalforsamlingen i april 1950 spurgte en deltager om man ikke havde søgt venskabsby i Finland, hvilket ikke var tilfældet. Pirkkala blev først optaget som venskabsby i 1980 efter et forslag fra Solna.

På bestyrelsesmødet den 8. juni kunne den nye formand E. Uhl meddele, at han havde modtaget svar angående Solna som venskabsby og det så ud til at skulle lykkes i løbet af efteråret 1951. Solna blev Gladsaxes første venskabsby og forbindelsen blev underskrevet i 1952. Solna og Gladsaxe havde meget til fælles. De var begge forstæder til en hovedstad og de var næsten lige store.

Nu havde Gladsaxe en venskabsby i Sverige, men Foreningen Norden ønskede også en venskabsby i Norge. Dette ønske gik lettere i opfyldelse for i foråret 1955 etablerede Solna og Ski venskabsforbindelse og om sommeren knyttede Ski og Gladsaxe også venskabsbyforbindelse.

Nu var alle formaliteter i orden for et venskabsbysamarbejde og i den gamle protokol kan man læse, at borgmester Johannes Back fra Solna uofficielt havde besøgt Gladsaxe den 17. august 1952 og at han havde været på en køretur rundt i kommunen sammen med formand E. Uhl.

I dagene 25.- 27. september 1953 var repræsentanter fra Gladsaxe kommunalbestyrelse og Foreningen Nordens Gladsaxeafdeling på genvisit i Solna. Foreningen Nordens to venskabsbyer, Solna og Ski, blev senere optaget i Gladsaxe Kommunes samling af venskabsbyer i den gruppe, der kaldes „Den nordiske kreds“. I 1980 blev Pirkkala optaget.

Foreningen Norden har besøgt alle tre byer i tidens løb. I sommeren 1998 blev der arrangeret en tur til Stockholm sammen med Gladsaxe Internationale Venskabsforening og efter denne vellykkede tur blev der i 2002 lavet en ny tur, denne gang til Pirkkala. I Pirkklala er der en afdeling af Foreningen Norden og medlemmer af denne forening tog venligt imode de danske gæster og arrangerede en særdeles hyggelig aften.

Talot ja taajamien vihreys yllättivät tanskalaiset
Pirkkalainen
14/8-2002

I 1962 gik E. Uhl af som formand og Erhardt Jakobsen havde meddelt at han var villig til at opstille som formand. På generalforsamlingen den 5. februar blev han naturligvis valgt og sad som formand i to år.

Pludselig er der mange tomme sider i protokollen, ingen referater af bestyrelsesmøder eller generalforsamlinger. Foreningen syntes at være faldet i søvn indtil 1967.

I marts 1967 blev der holdt et bestyrelsesmøde på Søgården med valg af de vigtigste poster for at foreningen kunne arbejde videre. Til formand blev valgt Lisbeth Vindriis, næstformand blev Sigurd Colstrup og kasserer blev Tage Mortensen. Sekretærposten blev ikke besat. Videre læsning i de gamle optegnelser viser, at der ikke blev afholdt generalforsamling i 1968, men i 1969 blev der fremlagt en beretning for to år. Fra 1969 og nogle år frem blev der igen holdt regelmæssige bestyrelsesmøder og nye folk kom ind. Et referat fra den 15.12.1976 viser, at bestyrelsen har konstitueret sig således:
Formand: Lisbeth Vindriis
Næstformand: Niels. Vang Olsen
Kasserer: Chr. Nyvang Nielsen
Sekretær: Arne Hermann

På den følgende generalforsamling, holdt den 31.3.1977, valgtes en ny formand Ruth Møllgaard Olsen, som i skrivende stund stadig er foreningens formand. I 2002 blev afdelingen i Herlev lagt sammen med afdelingen i Gladsaxe, så foreningen nu hedder Foreningen Norden Gladsaxe Herlev. I de sidste 33 år er der sket en del udskiftninger i foreningen, gamle medlemmer har forladt den og nye er kommet til. Dette er naturligt for alle foreninger. En af de svære opgaver ved at være formand er at få bestyrelsesposterne besat, men det er lykkedes gennem alle årene og forhåbentlig fremover.

Efter generalforsamlingen i 1977 skulle der arbejdes hårdt for at få gjort foreningen funktionsdygtig igen og vække medlemmernes interesse. Den første store opgave blev at arrangere foreningens 30 års jubilæum og alle sejl blev sat til. Mern der skulle foruden jubilæet også arrangeres møder med nordiske emner for medlemmerne i vinteren 78 og 79. Endelig oprandt dagen, hvor 30 års jubilæet skulle fejres. Der var middag på Kildegården med festtaler af tidligere statsminister Hilmar Baunsgaard og borgmester Tove Smidth. Da man var ved at være færdig med maden, slog Vise-Bent tonen an ved at fortælle at folk skulle lære at hygge sig lidt mere med sang og musik. Der blev musik og dans, for underholdningen blev varetaget af Gladsaxe Folkedanserforening og visesangerne.

Gennem årene har foreningen fejret både 40, 50 og sidst i 2009 60 års jubilæum. Ind i mellem er der også blevet til en nytårsfest sammen med Venskabsforeningen. I nytårsfesten i 1999 deltog Foreningen Nordens landsformand Dorte Bennedsen og hun holdt en af aftenens festtaler. Der sidste jubilæum blev holdt den 27. september 2009 i Laden ved Gladsaxe Kirke med en reception. Blandt gæsterne var formanden for Gladsaxe InternationaleVenskabsforening Lars Abel samt Bent Grølsted fra Gladsaxe Folkedanserforening. Arne Hermann har været sekretær i foreningen gennem mange år og da han har skrevet mange artikler i tidens løb om foreningens arbejde, var det naturligt at bede ham om at holde festtalen.

Arrangementer

Nu er det ikke udelukkende fester, foreningen beskæftiger sig med. Foreningen udgiver et lille blad to gange om året til medlemmer om tilbud til møder og andre arrangementer, som de kan deltage i. Når en forening har eksisteret vi 60 år er der også blevet holdt mange arrangementer med meget for-

skelligt indhold. Foreningens bestyrelse har arbejdet sammen med Gladsaxe Internationale Venskabsforening og Gladsaxe Lokalhistoriske Forening for at få gode foredragsholdere til arrangementerne, som havde relation til andre foreningernes formål og ideer. Nogle arrangementer har udelukkende været i Foreningen Nordens regi.

De halvårlige programmer skal være i orden inden de kan gå i trykken og det kan dreje sig om mange måneder før. Når dagen så oprinder og mødet skal holdes, kan man blive slemt overrasket. Dette skete for foreningen den 6. februar 1990. Medlemmerne var indbudt til et lysbilledeforedrag med titlen „Under åben himmel i det høje nord". Foredragsholderen hed Hans Jensen og han havde opholdt sig i det norske højfjeld i 14 dage uden telt, men havde sammen med en kammerat bygget en iglo. Netop den dag blev der et forfærdeligt snevejr, busserne indstillede al kørsel – hvordan skulle folk komme frem? Formanden måtte af sted til Afrikahuset under alle omstændigheder, for naturligvis måtte det hele aflyses. Men nej, selv om medlemmerne udeblev på grund af vejret, var foredragsholderen nået igennem sneen og til stor overraskelse dukkede der ca. 35 unge mennesker frem. De havde læst om arrangementer i avisen. Den slemme overraskelse blev til en god oplevelse.

I årenes løb har der været mange emner på programmet. Alle de nordiske lande har været repræsenteret enten med naturfilm eller en berømt forfatter er blevet præsenteret på en festlig måde.

Skumringstid

I en årrække har der været holdt nordisk biblioteksuge i november måned og med stor succes. I 1997 indgik bibliotekernes fælles nordiske forening og Foreningen Norden i alle de nordiske lande en fællesaftale om at åbne biblioteksugen med et særligt arrangement med navnet „skumringstid". Dette arrangement skulle holdes om mandagen kl. 19.00 på bibliotekerne rundt om i hele norden og de elektriske lys skulle slukkes og erstattes med levende lys for at få stemningen fra gamle dages mørkningstime frem.
„Skumringstid" går nu ind i sin 13. sæson og arrangementet er åben for alle.

Skåne og Sjælland samarbejder

Foreningen Nordens lokalafdelinger i København og omegn samt hele Nordsjælland har i flere vår samarbejdet med lokalafdelingerne i Skåne. For at dette samarbejde til at fungere er der nedsattes et udvalg med velklingende navn Øresundsgruppen. Formålet med samarbejdet er at holde et stævne for medlemmerne skiftevis i Skåne og på Sjælland. Som et par eksempler kan nævnes, at i 2004 gik turen til Hven og i 2006 til Roskilde.

For at forbedre dette samarbejde og kontakten mellem danskere og svenskere i almindelighed, ønsker Øresundsgruppen at der kommer dansk-undervisning i de svenske skoler, da Sjælland og Skåne er nu en region, hvor indbyggerne med lethed kan tage et job og opleve kultur i nabolandet. I 2010 gik Øresundsgruppens bustur til Hornsherred, hvor man bl.a. besøgte J.F.Willumsens Museum, Selsø Slot, Esrum Møllegård og Helsingør.

Det blev til to busser med danske og svenskere, som fik en herlig dag, hvor også medlemmer fra Gladsaxe deltog.

Nordisk Råd

Foreningen Nordens mange lokalafdelinger rundt om i landet danner en slags organisation for den vigtige organisation Nordisk Råd.

Det var ikke tilfældigt at initiativet til oprettelse af

Nordisk Råd kom fra Danmark. Danske politikere havde i en årrække interesseret sig for at få sådan en forsamling oprettet. Dr. P. Munch, der var udenrigsminister i den socialdemokratiske koalitionsregering, foreslog den 13. oktober 1938 sine kolleger i de andre nordiske lande, at man skabte et fast parlamentarisk fællesorgan for rådslagning om det nordiske samarbejde.

Det danske forslag kom til behandling på udenrigsministermødet i Helsingfors den 20. – 22. februar 1939. Det fik tilslutning fra Sverige, Finland og Island, mens den norske udenrigsminister afviste forslaget og planen var faldet.

Men tanken var ikke død. Den rejstes i stedet i befolkningerne, som det ofte har været tilfældet med de store sager i det nordiske samarbejde. Der arbejdedes videre på forslaget gennem 12 år og endelig kunne kong Frederik d. 9. åbne Nordisk Råds 1. session i landstingets mødesal på Christiansborg. Det skete den 13. februar 1953. Et nyt kapitel i det nordiske samarbejdes historie tog hermed sin begyndelse.

25 år senere udtrykte Knud Enggaard sit store ønske om at foreningerne Norden fremover må være græsrødderne for den nordiske tanke, hvorved forbindelsen til det folkelige kan sikres.

Heri 2010 eksisterer Nordisk Råd stadig og arbejder fortsat med spørgsmål og problemer af fælles nordiske interesser og prøver at finde gode løsninger for de nordiske befolkninger.

Foreningens 60 års jubilæum blev markeret ved en reception i „Laden“ den 27. september 2009.

De første flåder bygges

Fra fire små hjemmebyggede Tømmerflåder på Gudenåen til skonnert sejlads på Øresund

Historien om initiativrige unge FDF'ere, og en stærk forældregruppe „Antikkerne" der gjorde „Gladsaxes Flådestation" ved Lyngby sø kendt

„Antikkerne" Poul Busk, Vagn Nielsen, Gudmund Hansen, Lasse Larsen og Ib Madsen
Af: Jørgen Olsen

Årbogen 2010 bragte en historie fortalt af Flemming Anthoni der fortæller blandt mange oplevelser som FDF'er om Hjuldamperen Onkel Bibber. Blandt læserne af Årbogen var der en gruppe, nu ældre Gladsaxe borgere der havde det til fælles, at de som fædre til FDFere i 1970'erne dannede en forældregruppe som de kaldte „Antikkerne". De ville gerne fortælle deres historie om hvordan ideen opstod og de byggede Onkel Bibber.

„Generaldirektør" Gudmund Hansen og Vagn Nielsen, Poul Busk, på besøg i Søhytten.

Gladsaxe Lokalhistoriske Forening mødte tre fra gruppen, i august 2010 i Søhytten, hvor FDF Søkorps holdt til og hvor Onkel Bibber blev bygget. De tre var Gudmund Hansen der blev kaldt „Generaldirektøren" 85 år, Vagn Nielsen med kælenavnet „Bliktud"72 år og Poul Busk, 82 år.

Bygningen af Onkel Bibber var endnu et led i den udvikling der var sket siden en gruppe FDF'er fra Gladsaxe FDF i 1967 startede væbnergruppen OZ patruljen. OZ er den internationale betegnelse for danske radioamatører og navnet fortæller lidt om patruljens hovedinteresse. En patrulje der bestod af 12 drenge og nogle ledere. Interessen for søsport dukkede hurtigt op og FDF Søkorps blev dannet som en afdeling under FDF Gladsaxe. Søkorpset fik nye uniformer, der har sin helt egen historie. Edvard Nielsen senere sognepræst ved Stengård Kirke og medlem af Gladsaxe Byråd, men ikke mindst aktiv FDF'er, havde i sin tid været hornblæser på Peder Skram og han skaffede den kontakt der gjorde det muligt at indkøbte hatte og trøjer for et symbols beløb. Den nye Søkorps uniform kom meget tæt på de oprindelige FDF uniformer fra 1902.

Så gik de ellers i gang med at planlægge deres første projekt, i 1968 hvor de satte målet at de på hjemmebyggede tømmerflåder i sommeren 1969 at sejle på Gudenåen. Ingen kunne dengang drømme om,

at det ville udvikle sig til at blive et projekt med flere og større tømmerflåder, udriggerskibe, joller, og motorbåde inden eventyret sluttede med galeasen Ingeborg.

Splitflaget fra Søhytten blev fundet og er nu på Byarkivet

Selv Hans Majestæt Kong Frederik IX opdagede de mange søsportsaktiviteter der foregik på Lyngby Sø fra Søhytten for enden af Kongshvilebakken i Gladsaxe Kommune direkte ned til søen.

Valdemarsdag gav Kong Frederik i 1971, FDF Søkorps tilladelse til at benytte 2 splitflag, et på bådene og et til at hejse ved Søhytten. Splitflaget kom senere til at få en betydning for denne historie i foråret 2010. Den tidligere redaktør for Gladsaxe Bladet, selv gammel FDF'er kontaktede FDF Gladsaxe Netværk, der er en koordinerende ledelse for de lokale kredse. Han mente at kunne huske der i Søhytten stadig skulle ligge et af de gamle splitflag.

En hurtig eftersøgning i hytten viste at det gjorde der. Som ekstra gevinst, stod der netop denne dag, uventet en stor papkasse på et af bordene, med masser af gamle fotoalbum, papirer og optegnelser der gik tilbage til 1946 hvor FDF kom til Gladsaxe.

Ingen ved i dag hvor materialet stammer fra, og hvem der har afleveret det. Et godt bud er at det må stamme fra en, har været med i FDF fra starten i 1946 og som indgik som en del af admiralitetet i FDF Søkorps. Det bedste bud er at nok at det stammer fra 1. Sølord Alf Larsen. Men inter er sikkert.
I papkassen lå der blandt andet referater og logbøger fra OZ patruljens start. hvor man kan læse om ideen og bygningen af de første 4 tømrerflåder til Gudenå sejladsen sommeren 1969. Og ikke mindst om det problem, hvor opbevarer man lige 4 store tømmerflåder på 240x300 cm. Når sejladsen er slut. Nu var Gudenå sejladsen ikke gået ubemærket hen. Tømmerflåde nr.1 blev navngivet „Svalen" efter byvåbnet af borgmester Erhardt Jacobsen ved en stabelafløbning lørdag den 29. marts 1969 fra Bagsværd Roklub og Krathuset.

Gudenå sejladsen fik en meget stor mediedækning i det lokale Folkebladet for Gladsaxe Kommune (Gladsaxe Bladet), Berlingske Tidende og en række jyske aviser. Borgmester Erhard Jacobsen var altid meget engageret og glad, når han kunne gøre noget for ungdommen.

Borgmesteren løste opbevaringsproblemet for de 4 tømmerflåder, da han lod Søkorpset leje Søhytten for det beskedne beløb af 100,- kroner om året.
Efter Gudenå sejladsen blev de 4 tømmerflåder senere bygget om til en større flåde der naturligvis også fik navnet „Svalen" denne gang døbt af den sejlsportsinteresserede borgmester Tove Smidth.
Den større tømrerflåde Svalen der havde fået et hus på og udstyret med en gammel Volvo motor, blev nok mere berømt end sine forgængere på Gudenåen. Det var denne tømmerflåde sangeren Rodger Whittaker sad på bagsmækken mens flåden sejlede

Gudmund Hansen i arbejdstøjet.

rundt på søen, og sang i en TV udsendelse forud for den internationale Montreaux Festival.

Der kom senere mange både og skibe til

Generaldirektøren fra „Antikkerne" Gudmund Hansen var bl.a. manden bag bygningen af en tømmerflåde i form af et 3 etagers hus til FDF's Landslejr i 1972, huset blev bygget som en kopi af Gladsaxe Rådhus og var beboelse for 40 deltagere fra FDF søkorps. Huset blev bygget på Løvtræssavværket på Rosenkæret. Skilt ad, transporteret til Landslejren, og rejst ved søen. Hjuldamperen Bibber fik også sin berømmelse og kom i de kommende år med som en attraktion man fortalte på udflugtsbådenes sightseeing- program. FDF Søkorps eventyr sluttede med forliset af Galeasen Ingeborg.

Historien taget direkte fra logbogen fundet i Søhytten 2010

Beretningen om OZ Patruljens ekspedition til Gudenåen på tømmerflåder 1969

OZ patruljen bestod af 12 mand og tre ledere som ses i midten i bageste række. Siddende fra venstre: Bjarne Hansen, Carl Viggo Jespersen, Bo Palsby, John Idorn, Stig Jacobsen, Peter Wagner og Kurt Hansen. Stående fra venstre: Peter Hansen, Per Christensen, Henrik Palsby, Dennis Kehr (skolelæreren), Alf Larsen (maksinchefen fra skoleskibet Danmark), Helge Jacobsen (tømmeren fra Buddinge), Ole Borre Pedersen og Max Schjøtt.

I foråret 1968 havde patruljen en Week-end tur til Ravnstrup Slot ved Herlufmagle ca. 7 kilometer fra Næstved. OZ patruljen består af 12 væbnere og 1 patruljefører. Derudover deltog skolelæreren fra Herlufmagle, maskinchefen på skoleskibet Danmark og tømmeren fra Buddinge (alle gamle FDF'ere). Ved Susåen byggede vi en båd af teltunderlag og 4 flyvemaskineslanger og så kom ideen med en flådesejlads ad Gudenåen.

I juni måned 1968 holdt patruljen et forældremøde hvor alle drenge, forældre, kredsføreren, skolelæreren, maskinchefen, tømmeren og patruljeføreren var mødt. Her forelagde vi vores planer og alle forældre gav deres tilladelse. Kredsføreren syntes godt om ideen, blot skulle vi overholde FDF sejlreglement. Nu fik vi travlt, for der var kun et år til ekspeditionen skulle løbe af stablen.

Der blev anskaffet 16 målebordsblade over Gudenåen og patruljevognen (Volvo 210) samt Admiralen Helge og hustruen Bente blev sendt til Jylland.

Grunden til at førerflåden skulle være større var at den skulle have vores gummiredningsbåd og påhængsmotor med i tilfælde af redningsaktion.

Møde i Admiralitetet, gruppen af ledere der styrede det hastigt voksende Søkorps i september 1968.
Bagest fra venstre stående: Finn Petersen, Flådeinspektør Ole Borre Pedersen, siddende fra venstre: 1. Sølord Alf Larsen, 2. Sølord Dennis Kehr, Admiral Helge Jacobsen, Knud Raben Hansen og Carl Viggo Idorn.

Opgaven lød: Kør langs Gudenåen og mål alle broer og beskriv alle forhindringer og afmærk disse på kortene. Tag ligeledes noget film så ekspeditionsholdet kan se hvilken opgave de måtte komme ud for. Efter sommerferien blev patruljen delt i 3 skibsbesætninger. 1 skipper (senior) samt bådsmand (senior) og to væbnere på hver af de 3 flåder. Herudover en 4 flåde en førerflåde. Flåderne bestod af to sektioner 1,2m x 3m 0,4m der nemt kunne adskilles. Førerflåden var dog lidt større 1,2 x 4 x 0,4m men ligeledes i 2 sektioner.

Flåderne blev udrustet med mast og sejl, der også kunne bruges som telt, da vi var ombord og sov på flåden om natten. En ekstra flyvemaskineslange fungerede som redningskrans. En kasse var opdelt i 4 rum til besætningens personlige grejer, samt radio så der var kontakt indbyrdes.

De 3 flåder delte os i interessegrupper. Biologi, motor, film & lyd. Alle gik til svømning så der var flere der 3 gange om ugen var i FDF, og de blev ikke engang trætte af det.

Afgang fra Ulrikkenborg Plads

Stabelafløbning

Den 29. marts 1969 havde vi stabelafløbning, vor borgmester Erhard Jacobsen, distriktsleder og hovedbestyrelses medlem fra Gladsaxe Svend Jespersen (Jesper), var til stede. Den største flåde døbte borgmester Erhard Jacobsen „Svalen" opkaldt efter Gladsaxe Byvåben. Drengene havde fundet ud af at navnene til de tre andre flåder alle skulle begynde ned OZ, så de fik navnene: „OZETTE – OZEANIA – OZANNE".

Hele påsken sejlede man på Susåen og fik en masse træning og erfaring. De sidste 14 dage før afrejsen til Gudenåen blev flåderne malet i grønne, gule, røde, grå og blå farver.

Ligeledes blev flåderne forsynet med FDF skjold, signalflag og vimpler så det så flot ud når de 4 flåder kom sejlende 3 dage før afrejsen den 15. juli kl. 7.30 fra Lyngby Station (Ulrikkenborg Plads) læsse vi alt vor udrustning (ca.3 ton) på en lukket godsvogn fra Buddinge Station. Foruden vores personlig udrustning til 3 uger havde vi båndoptager, filmapparater, stativer, kasser til sommerfugle m.m. fiskestænger, mikroskop, motor, årer, sejl, ledninger, taljer til flåderne, en lille tohjulet transportvogn til flåderne, lanterner samt flåderne.

Tirsdag den 15. juli 1969 stod alle16 mand forventningsfulde og glade ved Lyngby Station. Det blev den mest spændende og begivenhedsrige FDF tur

til dato. Med toget ankom vi til Jelling station om eftermiddagen og her mødte vi patruljebussen som skulle fungere som servicevogn på turen.

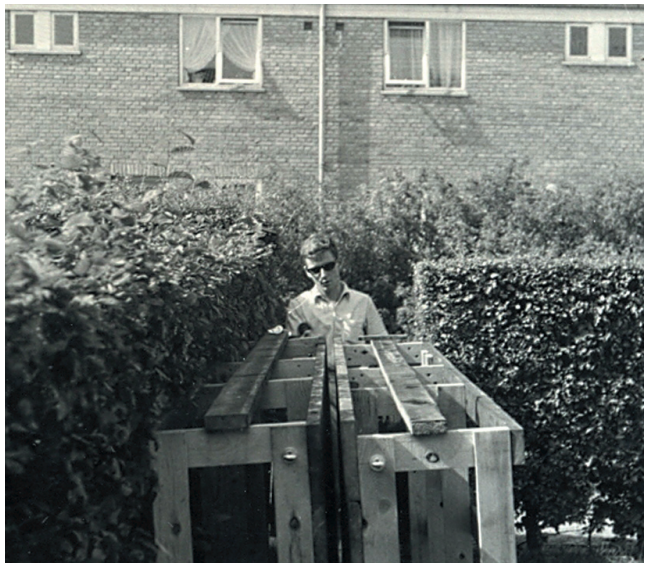

De sammenklappelige flåder klar til prøvesejlads.

Flåderne og udstyret blev transporteret til Tørring af vognmand Christensen der holdt klar da vi ankom. Allerede om aftenen var flåderne samlet og sat i vandet. Drengene havde det indtryk af at alle byens indbyggere var nede og se på det fremmede flådebesøg. Der blev taget billeder og interviewet til den lokale avis af den stedlige journalist. Næste morgen sejlede flåderne ud på det store eventyr.

Vi sad fast i Naldal sø i 3 timer i mudder så alt vores taljer og tovværk kom i brug. Kraftværket ved Vestbirk blev der kigget på. Himmelbjerget besteget og sletten besøgt. Sørøverflaget blev hejst og Møgelø blev invaderet. (Møgelø var en FDF sommer lejr placeret midt i Silkeborgsøerne). Der skete mystiske ting om natten såsom vores gummiredningsflåde forsvandt i 4 timer o.s.v.

Silkeborg Højskole var vi inviteret til at besøge, der blev smalfilmet og optaget lyd og drengene har selv lavet en ca. 35 minutters farve og tonefilm. Biologiholdet studerede fugle, planter, sommerfugle, larver og vandprøver blev taget og studeret gennem mikroskop.

Der blev roer så vablerne groede frem på hænderne, sejlene blev sat når vinden var gunstig.

Over radioen blev patrulje bussen holdt underrettet om hvad der skete. Is og sodavand blev bestilt, så ved næste vejbro holdt patrulje bussen klar med sagerne. Vi sejlede over Tange sø om natten med alle lanternerne tændt. Det var for øvrigt meget spændende da vi skulle tage hensyn til alle bundgarnspælene.

Vi spillede fodbold mod drenge fra Bjerringbro og Langå. Det sidste sted havde vi kastet anker for 3 dage inden turen gik hjem til Gladsaxe.

Logbogen 1969
Gudenåsejladsen

OZpatruljens logo, som blev brugt på trøjerne på Gudenåsejladsen.

Historien om Onkel Bibber

En Hjuldamper på Lyngby sø - historien om det umulige

Onkel Bibber klar til en ny sæson på Lyngby Sø

En historie som takket været en flok ildsjæles kamp fra idé til virkelighed, blev muligt. Gladsaxe FDFs Søkorps, havde omkring 1970, dannet en fædre gruppe, som man kaldte Antikkerne, ikke fordi vi var særlig gamle dengang, men blot lidt ældre end vores børn, som var ivrige medlemmer af Søkorpset. Bente og Helge Jacobsen, var de daglige ledere af selvsamme Søkorps. To mennesker som i mangt og meget var enestående, de kunne få tingene til at glide, og få folk op på barrikaderne, Helge blev af alle sine unger, (vi andres børn), kaldt for admiralen og hans elskede kone var selvfølgelig admiralinden. Men vi fandt hurtigt ud af, at der var admiralinden, der førte skuden, det meste af vejen.

Antikkerne var en hjælpegruppe, som gik til hånde i stort og småt, vi var vidt forskellige, fra håndværkere til bankbestyrer, men når admiralinden på telefon gav sine ordrer, var vi hurtigt på pletten, og hjalp til så godt vi kunne.

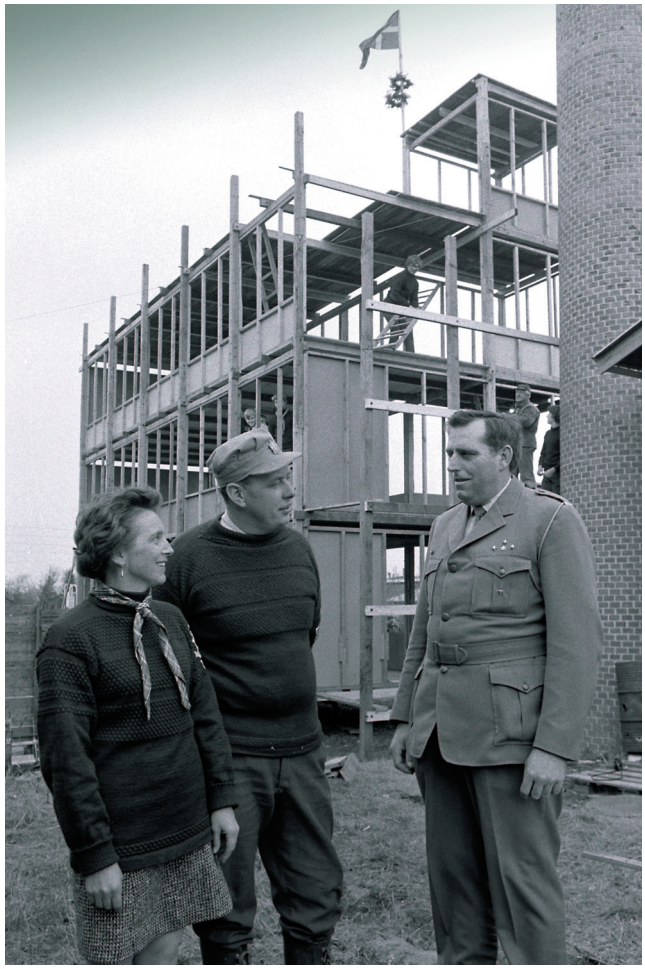

Søkorpsets „admiral" Helge Jacobsen og fru Bente ses her sammen med kredsfører Flemming Anthoni foran et kæmpe boligkompleks i 3 etager, der skal opstilles på landslejren ved Julsø i 1972. Her bygges boligkomplekset på Løvtræssavværket af gamle brædder og tømmer. Foto: Irving

Det var som regel admiralen der støbte kuglerne, (var idémanden) men det var Bente der fik tingene til at fungere. (Bente var et meget intelligent menneske og kolossal målrettet). Altså en dame, som alle havde respekt for. Hun døde desværre alt for tidligt.

Vi tror det var i efteråret 1974, at vi var til et antikmøde og kom ind på, at vi fædre måtte bygge et „skiv" til især de små, nede ved Søhytten der ligger nedenfor Kongshvilebakken.

Så gik snakken om en båd? Ja, men -, har de ikke nok i deres små sejljoller? Nej ikke de små, det er dem der skal have en eller anden form for en tømmerflåde, som de kan ligge og drive rundt med.

Det har vi jo haft før, med Svalen som nu er hugget op. Jamen hvordan, og hvor skal sådan et „skiv" være? Ja, se det er da ligegyldigt, blot de får et eller andet at sejle rundt i. Og nu væltede idéerne ind, hvad skal vi bygge? En Kinesisk djunke, et Sørøverskib eller en Hjuldamper.

Ja, skreg Vagn „bliktud", selvfølgelig skal vi bygge en Hjuldamper, hverken mere eller mindre! En ægte Missisippi øser med røg fra skorstenen.

Tanken var grotesk og totalt vanvittig, for hvordan bygger man en hjuldamper, uden penge, uden at vide hvordan man griber en sådan sag an. Det var tåbeligt, men næste forår, til St. Bededag lå hun der alligevel, klar til stabelafløb, og allerede kendt af verdenspressen i hele Danmark.

Henrik Palsby (ved FDF's 40 års junilæum 1986)
Allerede kort efter nytår i 1975,kom der skred i sagerne, kontraadmiralen Henrik Palsby, kaldet Palle, riggede en gevaldig masse lamper op, så hele området ved Søhytten lå badet i lys, når vi skulle arbejde. Og fra alle umulige og umulige steder væltede det ind med materialer, fra militæret fik vi et halvt hundrede store 200 l olietønder, og fra tømmersvendenes lagerplads kom der nogle bjælker, som var ca. ti eller elleve meter lange, godt nok lidt småskæve og vredne, men ganske udmærkede til vores formål. Bunden bestod af en meget lang og

„Bliktuden" Vagn Nielsen havde designet det flotte navneskilt „Onkel Bibber" der buede og fulgte formen på gelænderet.

tyk kølbjælke, med to andre i siderne, herpå blev der lagt fireogfyrre tønder, på tværs ved siden af hinanden, afsluttende med to tønder i stævnen, og til sidst en på den anden led, helt fremme. Oven på tønderne blev der igen lagt et bjælkelag, og alle de underste bjælker blev holdt sammen med 10 mm rundjern som fik skåret gevind i begge ender, og derefter påmonteret en møtrik, både foroven og forneden, således at tønderne lå fast mellem bjælkelaget, der blev med en vis afstand ligeledes monteret tværbjælker i bund og dæk, for at holde det hele sammen, så langt så godt, men der manglede unægtelig meget endnu.

Som for eksempel et styrehus samt motorrum, foruden dæk og alt det øvrige. En overgang så det alt sammen håbløst ud, hvad med skovlhjulene, skulle de trække båden frem, eller hvad?

Og hvor dybt stak sådan en kolos af en tømmerflåde. Vi anede det ikke, alt blev improviseret, fra ende til anden. Og alt gik planmæssigt, uden plan, men det var bare så imponerende skønt. Fordi så mange vidt forskellige mennesker med vidt forskellig baggrund, arbejdede så perfekt sammen. Selvfølgelig ikke uden gnidninger, men -, fabelagtigt godt alligevel.

Dæksplankerne, hvor i alverden fik vi fat på så mange hundrede brædder. Og hvor fik vi fat i skorstene og ræling? Der blev holdt møder, og der blev diskuteret, i lange baner.

Og så blev alle søkorpsets store piger og drenge, kommanderet ud til Hareskov by, hvor de fik lov til at rive et gammelt hus ned, mod at få alle materialerne, her var der masser af træ, fra gulve og vægge, ude og inde oppe og nede. Et kæmpearbejde der beviste, at når mennesker brænder for den samme sag, så sker der en hel masse.

Niels Belling, kaldet Bellefar, var mekaniker og fik fat på en god solid lastvogns motor, som vi fik lagt ind i maskinrummet, med en aksel skrånende bagud til en skjult skrue, der skulle levere trækkraften, således at de to skovlhjul blot skulle illudere at trækket kom fra dem. Et dristigt eksperiment der lykkedes til fulde, hvordan vi så end bar os ad, for vi anede som sagt ikke hvor dybt hun ville stikke.

Admiralindens bror Ole (Basfis) Borre, der var uddannet tømrer, skulle fremstille de to skovlhjul, i træ, de var ca. 2 meter i højden, og fik monteret et par store kuglelejer i midten, fra et par gamle tipvognshjul, og blev så monteret på hver side af onkel Bibber, og fabelagtigt nok, da den omsider, efter meget besvær kom i vandet stak hjulene nøjagtigt så langt ned, så hjulpladerne kunne skubbes frem, et for et af vandet, og mange udefra, var overbevist om at det var hjulene der drev båden frem.

Den der var mest ihærdig i hele denne kæmpe indsats var bliktuden Vagn Nielsen fra Rylevænget, det var hans store fortjeneste at den overhovedet blev til noget, og kom i vandet, han gik så meget op i arbejdet med ikke alene at bygge med på onkel Bibber, men også at skaffe materialer af enhver art. Således at hans kone Kirsten, til sidst ville have flyttet hans seng ned i Søhytten, for i dette halvår så hun ham dårligt nok. Vagn kom anstigende med et helt læs gamle vandrør, samt kæder som han svejsede til det flotteste rækværk på rælingen, samt et par gevaldige udsugningsrør, som skulle bruges til skorstene. De blev for øvrigt splittet op aller øverst, så de lignede et par kroner.

Admiralen Helge, som i det civile liv var tømrer, stod en dag nede ved Søbredden og fremstillede et såkaldt ishus. (Det var på størrelse af et gammeldags das). Da han var færdig, tog han det på nakken og bar det op af lejderen, og helt oven på motorrummet, det skulle være styrehuset, med dør og vinduer til alle fire sider, således at man havde et fortrinligt udsyn i alle retninger.

Som sagt var det et kolossalt slid, og efterhånden som tiden gik, faldt den ene efter den anden fra, da vi nærmede os foråret, var vi kun en lille trofast skare med den alle steds værende Vagn Nielsen i spidsen. Det skal ingen hemmelighed være, at en overgang så det meget trist ud, flere og flere havde en utrolig mængde af undskyldninger, hver gang de ikke mødte op, men hos Vagn var der ingen kære mor, sammen med Helge og Bente, fik han rusket op i de forskellige, og jo nærmere vi kom mod St. Bededag og standerhejsningen, jo mere liv kom der også over byggeriet.

Man burde måske fortælle lidt om hvorledes Søhytten fungerede dengang. Tidlig lørdag morgen blev der tændt op i pejsen, og derefter brygget en masse kaffe, for admiralen og hans Bente vidste godt hvordan man skulle hygge om arbejderne, folk, og i guder hvor der blev hygget, og hvor var det skønt at komme ind i varmen, og få kaffetår og som ofte med en lille snaps eller morgenbitter til, det var råhygge, som dårligt kan beskrives.

Forfatteren Ole Winding, havde i disse år en radioudsendelse, som så vidt jeg husker hed Bymenneske i naturen. Ole Winding boede lige i nærheden, og fik sin daglige tur langs med Lyngby sø, og ret ofte forbi Søhytten. Også en dag kom han i radioen med vores hjuldamper, han fortalte begejstret om fugle og dyr i det gryende forår, og pludselig om en herlig hjuldamper som FDF´eerne var ved at bygge, og som henførte ham til det frodige delta ved Missisippi floden, han var vildt begejstret og begyndte at stoppe op på sine rundture for at beundre vores arbejde og få en sludder med de børn og voksne, som var på stedet. Og så begyndte den danske verdenspresse at blive interesseret, alle ville pludselig se dyret, og alle ville vide om vi var fuldstændig gakgak, sådan bare at gå i gang med at bygge sådan en kollos.

Nu kunne man både le og græde, alt efter ens temperament, for pludselig ankom alle de bagstræbere, som fra starten havde været imod byggeriet. For nu var der presse på, og så var der ingen ende på begejstringen samt indsatsen fra deres side, de navne som blev nævnt i bladene osv. Var ikke Vagn Nielsen eller Helge Jacobsen, og alle vi andre slidere, men dem der ikke havde løftet en finger. Men som nu, hvor tingene havde udviklet sig i en positiv retning, gerne ville være med, og helst hvor alle kunne se dem.

En anden ting, som kan undre en i dag, hvor der snart lovgives for både ditten og datten, er at alt gik så glat igennem, der var overhovedet ingen myndighed som dengang, blandede sig.

Selv borgmester Tove Smidth, der hen på sommeren fik lov at sejle onkel Bibber rundt på søen, var begejstret. I det hele taget var Gladsaxe kommune helt enestående dengang. Men som før omtalt skulle onkel Bibber så søsættes til standerhejsningen St. Bededag, med silkesnor og champagne og flag samt hornmusik, men hun m/k ville ikke rokke sig ud af pletten. Vi havde bygget hende oven på nogle tipvogns understel, og lagt sporene helt ud i søen, men onkel Bibber var simpelt hen blevet for tung, sporene kæntrede og tipvogns hjulene forsvandt ned i den bløde søbred. Så der stod vi med håret i postkassen, med en masse gæster og presse rundt om os, jeg tror aldrig at jeg, samt de andre som havde svedt hele den vinter, nogen sinde har været så skuffede.

Vi havde samtidig fået foræret et par optimistjoller af bl.a. Privatbanken, og fra Antikpatruljen havde også købt en, som dog var brugt. Men jollerne blev behørigt døbt, blandt andet af Admiralinden Bente Jacobsen. Så selv om Onkel Bibbers store skrog fyldte godt op ved hytten, hvor den også kastede en skygge over den dejlige forårsdag, gik dagen trods alt godt for knoldene. (Det blev Søkorpsets medlemmer kaldt i det daglige).

Næste dag lørdag, ankom vi en gevaldig flok af voksne og knolde. For nu skulle Onkel Bibber det under lyne mig i vandet, koste hvad det vil. Vagn Nielsen havde aller nådigst fået lov at bruge et par timer af formiddagen til forsøget. For Kirsten og han skulle til en stor familiefest op af dagen. Heinrich Wittøft ankom med en af telefonvæsenets største skovtrolde. En skovtrold er et instrument med en tyk kæde samt en stor krog, og et håndsving samt et håndtag som man vrikkede frem og tilbage, efterhånden som man trak.

Den og mange andre hjælpemidler kom i gang, foruden løftestænger og store ruller af træstammer, det var et enormt slid, og en fantastisk energi der blev lagt for dagen den lørdag formiddag. Og efterhånden skete der noget, for kolossen gled langsomt, meget langsomt ned imod søen. Vagn begyndte at

Borgmester Tove Smidth som gæstekaptajn på Onkel Bibber på Lyngby Sø.

trippe, for pludselig blev tiden knap, og onkel Bibber lå nu i vandkanten, men ville pludselig ikke rokke sig ud af stedet. Vagn trippede og skelede til uret. Og alle vi andre, som vidste hvor meget slid han havde lagt for dagen, og hvor meget han fortjente at se onkel Bibber i vandet, havde virkelig ondt af ham. Måske derfor gav vi alle sammen pokker i det, og hver og en lagde skuldrene til mens vi skubbede og maste, den gav sig lidt, meget lidt. Vagn måtte til sidst slippe alt, og meget mod sin vilje, køre hjem til Rylevænget. Pludselig ankom to af de store turbåde, dem som hver sommer sejler turister rundt i søerne. De bad om at få en tovende over. Og ved fælles hjælp glad onkel Bibber ud i sit rette element, og dagen var redet. Admiralinden Bente, for straks til telefonen og fik fat i Vagn, som endnu var våd efter badet. Han blev jublende glad ligesom vi andre.

Og det var her vi opdagede hvorledes heldet havde været med os, ikke alene passede skovlhjulene perfekt, de stak nøjagtig så dybt som de skulle og således at skovlplade nummer to, greb fat nede i vandet, i samme øjeblik som nummer et slap vandoverfladen osv. Men den vandlinje som vi ligeledes havde malet på siden, var utrolig nok ganske få centimeter over vandet. Alle skulle med på jomfruturen, rundt i Lyngby sø, og du gode gud hvor var det et fantastisk syn, ganske vist var farten ikke mere end et enkelt eller to knob, men det var jo ganske underordnet, blot hun flød og hun bevægede sig, lystrede roret, samt at skovlhjulene kørte rundt.

Så var målet også nået, til stor tilfredshed for os som havde slidt og svedt for sagen. Da vi kort tid efter, afholdt vores årligt Skt. Hans aften, blev onkel Bibber forsynet med en række signalflag fra for til agter, samt kulørte lamper, og derefter sendt ud på søen med alle gæsterne samt knoldene, skiftevis, således at dem som havde lyst fik en flot tur på den blikstille sø. (Jeg husker at vi på et tidspunkt sejlede meget tæt ind til Folkeparken hvor der var en stor skt. Hans fest med heks og bål). Og på en gang begyndte alle de mange mennesker at klappe af vores dejlige hjuldamper, da følte jeg at det trods alt havde været sliddet værd. Dengang opdagede jeg, at når vi mennesker sætter os noget i hovedet og står sammen om den ene eller anden opgave. Ja så er intet umuligt, og dybest set, er det vel også nok det der har fået mennesket til at udvikle sig med tiden.

Året der gik - Gladsaxe 2009/10

– samlet af Jens Mortensen

Oktober

Indvielse af vandforsyningsledning, der forbinder Gladsaxe og Gentofte Kommuner.

Gladsaxe Ny Teaters direktør Kaspar Rostrup forlader stillingen som følge af besparelser på egnsteatrene.

Post-selv-automat til at veje, måle og beregne pris på breve og pakker på Søborg Posthus – senere på året udvidedes med en døgn-post-automat, hvorfra kan sendes og modtages pakker.

Generalsekretær for Foreningernes Idrætsråd Gladsaxe, Arne Fogt gik på pension og blev erstattet af Ulrich Engmark. Arne kan nu hellige sig jobbet som formand for Lokalhistorisk Forening.

November

Ungdomslederprisen gik til spejderleder Pia Helle Pedersen fra KFUM-spejderne i Søborg.

Gladsaxe Erhvervspris gik til Novozymes for at forene forretningsmæssig vækst med bæredygtigt miljø.

Gladsaxesenderen gik (som de øvrige sendere i landet) over til digital sending.

House of Prince på Tobaksvejen besluttede at lukke cigaretproduktionen fra 2011. 500 vil miste jobbet. Virksomheden har givet favorable aftrædelsesordninger.

Gladsaxe Internationale Venskabsforening fejrede 40 års jubilæum. Formanden gennem de 40 år Arne Hermann overlod formandshvervet til Lars Abel.

Kommunalvalget gav tilbagegang til Socialdemokraterne og Enhedslisten og fremgang til SF og Konservative. Byrådet fra 2010: Socialdemokraterne 9, SF 5, Venstre 4, Konservative 3, Dansk Folkeparti 2, Enhedslisten 1 og Radikale 1. Borgmester er fortsat Karin Søjberg Holst.

Bagsværd Fort fredes efter indstilling fra Danmarks Naturfredningsforening og Gladsaxe Kommune.

December

Byrådet uddelte årets idrætspriser: Idrætsudøver Camilla Søemod, Gladsaxe Bueskytteklub og idrætsleder: Inger Fredskild Hammeken, Bagsværd Atletik Club.

Gladsaxe Rådhus blev forsynet med solceller.

Julebelysningen på Søborg Hovedgade blev udskiftet til en energivenlig model.

Januar

Bagsværd Sø fryser til og giver mulighed for skøjteløb.

Cafe Friheden, et tilbud til demente, åbnede i de frivilliges hus på Taxvej i Bagsværd.

Gladsaxe Familie og Unge Center åbnede på Ilbjerg Alle i Mørkhøj.

Kommunen låner 100 mio. kr. til bl.a. renovering af skoler, institutioner og veje.

Februar

Kulturinstitutionen Bibliografen – sammensmeltningen af Gladsaxe Bio og Bagsværd Bibliotek åbnede. Der er to sale med hhv. 214 og 117 pladser og udlån af bøger med delvis bibliotekarbetjening delvis selvbetjening. Biografen er forberedt til digitale filmfremvisere – også 3D visning.

Gladsaxe Musikpris gik til violinist Rune Tonsgaard Sørensen.

Søborg og Omegns Husmoderforening blev opløst efter 67 års virke.

Marts

Rusmiddelcenter åbnede på Østmarken.

Boligselskaberne i Høje Gladsaxe forsøgte at undgå at få postkasseanlæg i opgangene. Færdselsstyrelsen ville ikke give dispensation og fra juni må bebyggelsen bøje sig for kravet og installere anlæggende.

Naturklagenævnet gav tilladelse til opførelse af multihal i Gyngemosen.

Læge Finn Schlanbusch ophørte med sin lægeprak-

sis. Dermed var det slut med en æra på 105 år, hvor tre generationer Schlanbusch har haft praksis i kommunen, hvor den første Johannes Schlanbusch også var Gladsaxes første læge (læs historien i årsskriftet fra 1973).

April

Buslinje 160 udvides fra Egeparken over Høje Gladsaxe til Rådhuset. Buslinje 167 nedlægges. Den erstattes delvist af 165, der nu kører mellem Lyngby st. og Herlev st.

Maj

Nedlæggelse af fjernvarmerør fra Vestforbrænding påbegyndtes for at give varme til Kagsåkollegiet, Søgården, Værebro Park og Novo Nordisk/Novozymes.

Ytringsfrihedsprisen gik til Greenpeace for deres kreative og ikkevoldelige aktion ved årets klimatopmøde COP15 i København.

Fredningsnævnet afsagde kendelse om fredning af Bagsværd Sø.

Udskiftning af vestlige brodæk på Hillerødmotorvejen over Skovbrynet station påbegyndtes og afsluttede 42 dage senere.

DSB varslede nedlæggelse af Skovbrynet station pga. for få brugere. DSB, kommunen og borgere gik sammen om løsningsforslag.

Juni

Gladsaxe Ny Teater lukkede pga. økonomien. Sven Wiig Hansens bronzeskulpturer 'et himmeldigt' nedtages og doneres af arvingerne til AROS i Århus.

Byrådet vedtager Naturplan for de ni største naturområder i kommunen.

Gladsaxe Pigegarde fejrede 40 års jubilæum.

Eleverne fra Søndergård skole flyttede inden sommerferien til Bagsværd skole. I 2013 forventes en ny Bagsværd skole klar.

Juli

Politiet oprettede visitationszoner i Værebro Park for at komme bandekriminaliteten til livs.

August

Gladsaxedagen bød på underholdning af Jette Torp, Djanzz og Rasmus Nøhr.

Gladsaxe blev klimakommune med det mål at nedsætte CO2-udslippet med 2,5% om året de næste 10 år.

Naturklagenævnet har stadfæstet fredningen af Bagsværd Fort men ophævet fredningen af Buddinge Batteri.

September

Livredderrobot - et elektronisk overvågningssystem – indviedes i Bagsværd Svømmehal.

NNIT nedlagde grundstenen til nyt hovedkvarter på Østmarken/Sydmarken, der bliver Danmarks største greenbuilding byggeri på 35.000 m2.

Forlig om kommunens budget for 2011 indgået mellem Soc.dem., Venstre, Kons. og Dansk FP. Forliget rummer bl.a. mulighed for at ansætte to medarbejdere, der skal medvirke til at komme socialt bedrageri til livs.

Afdelingsbibliotekar og tidligere formand for Gladsaxe Lokalhistoriske Forening Ebbe Fels døde 80 år gammel. Han var æredsmedlem af Foreningen.

Som det første sted i Danmark satte Gladsaxes hjemmepleje et forsøg i gang med elektronisk overvågning af ældre i eget hjem for bl.a. at undgå faldulykker.

Oktober

Kommunen varslede sammenlægning af Egegård og Gladsaxe skoler, der betyder at Gladsaxe skole skal nedlægges og Egegård skole gøres tresporet.

I forbindelse med renovering af Søborg Hovedgade, hvor midterrabatten skulle beplantes med træer, stødte entreprenøren på en forhindring i form at sporvognsskinnerne fra linje 16.

Kilder:

Bagsværd/Søborg Bladet, Gladsaxe Bladet, gladsaxe.dk

Foreningens publikationer

Årsskrift 1968
Højgaardsfundets hagekorsfibula. Højgården i Bagsværd - bondegård - pensionat - rådhus - gæstehus. Befæstningsanlæggene i Gladsaxe Kommune. Kulsvidning. En kærlighedshistorie fra Aldershvile. Glimt fra udstillingen 'Da vi var bønder'

Årsskrift 1969
Høvl eller husfred - vægmaleri af 'dørvogteren'. Svanen - vor glemte nærhedsatraktion, Baadfarten. Buddinge Byhorns sidste Brandtuder - erindring. På besøg i Bagsværd omkring år 1800. Lillemosegaard - Gladsaxe kommunes første og største sociale institution. Bagsværd Kro et 300 års jubilæum.

Årsskrift 1970
Gladsaxe sogn i middelalderen. Om Gammelmosen. Fra 'Pengeløse Overdrev' til Søborg Magle.

Årsskrift 1971
Gladsaxe sogn i middelalderen - fortsat fra årsskriftet 1970. Boligforholdene i Gladsaxe sogn til 1766. Prinsesseskolen - Kongens skole - et 250 års jubilæum. Havekolonien Voldly - et eksempel på et typisk forstadsbebyggelse. Ombygning af Højgaard - Iagttagelser ved ombygningen af Højgaard i Bagsværd 1969-71

Årsskrift 1972
Gladsaxe Kirke - en af hovedstadsområdets bedst bevarede middelalderkirker. Jægerslyst, mit fødehjem af Jørgen Jørgensen. Bagsværd Kostskole - en af landets største privatskoler.

Årsskrift 1973
Udskiftning af jordfællesskabet - et 20-års jubilæum. Johannes Schlanbusch, min far - af Karen de Linde. Gladsaxe Kommune i Oldtiden - efterladt historisk manuskript. Oldtids- og andre fund i Gladsaxe Kommune. Hvor blev fanen af? En mystisk historie om Buddinge skoles fane. Kort over oldtidsminder i Gladsaxe

Årsskrift 1974
Gamle vejspor og hulveje i Gladsaxe kommunes del af Store Hareskov. Da Bagsværd hørte under Frederiksdal. To flinteøkser - fundet ved Krogshøjvej i Bagsværd. Erindringer om Mørkhøj og om den gamle rytterskole Bagsværd - fra landsby til villaby.

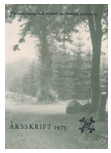

Årsskrift 1975
Den Nordsjællandske Vildtbane - om kongelige jagter. København-Slangerupbanen. På Bagsværd Station år 1908 - yngstemands erindringer ved Georg Bakke. Københavnerbønder og andet Godtfolk.

Årsskrift 1976
Ildebrand på Bagsværd Kro - 1821. Den første børnehjælpsdag i Bagsværd - 1909. Søborg i nybyggertiden. En historisk-arkæologisk vandring over de nedlagte gårde Lundegårds og Hyldegårds marker - med kort. Gladsaxe Lokalhistoriske Arkiv

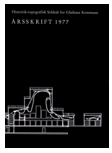

Årsskrift 1977
Erindringer om Bagsværd kirkes bygning og fuldendelse. Tilbageblik fra en skov under besættelsen. Breve fra en ung landmand – Kristian Worms breve fra 1893-98.

Årsskrift 1978
Stednavne i Gladsaxe Sogn. Den socialpolitiske udvikling i Gladsaxe – et tilbageblik.

Årsskrift 1979
Harreskoven i Gladsaxe kommune. Søborg Forskønnelsesforening. Vintersport i Bagsværd – Højnæsbjerg. Hastighedsløb på Bagsværd Sø.

Årsskrift 1980
Det kommunale fattigvæsen i Gladsaxe indtil 1891. En gravhøj i Gladsaxe – Rævehøj ved Gladsaxe Skole.

Årsskrift 1981
På udgravning med eleverne. En strøgtur på Søborg Hovedgade i 1914. KFUM-spejderne (de grønne spejdere) i Bagsværd
Spejderliv i Harreskoven. Lidt om KFUK-spejderarbejde i tilknytning til Bagsværd Kostskole. Glimt fra en udstilling i anledning af 40 års jubilæum i Selskabet.

Årsskrift 1982
Kirkeminder fra Gladsaxe. Skovminder fra Gladsaxe. Forstlige titler. Kirketårne – klokker eller forsvar?

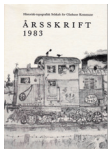

Årsskrift 1983
Farvel til en stol – Borgmester Tove Smidth. Toget – Ib Spang Olsen. Gøgeungen, der slog sig ned i mosen (om TV-byen).
Den mere beskedne tid – dengang – drengeår i Søborg.

Årsskrift 1984
Fra folkebogsamling til kulturhus. Biblioteksudvalgets opgaver før og nu.
Fra læsestue til moderne skolebibliotek. De små lånere. As time goes by, Shu-Bi-dua og Händel. Lånte billeder på væggen. Kærlighed ved første lånerkort. Jeg går lige på biblo.

Årbog 1985-86
Arbejdet i de gamle sogneråd. Fredninger i Gladsaxe Kommune.
Læge blandt venner og fjender – Kaj R.O. Jørgensen. Gudfrygtighed først og resten så – måske.

Årbog 1987-88
Gladsaxe Kommune omkring 1820. Kongens bønder i Gladsaxe og landboreformerne. Svanerne på Kurstien. Fra det gamle Buddinge. En Bagsværddreng fortæller.

Årbog 1989-91
Mit Søborg. Søborg er verdens navle. Gladsaxe – huse med sjæl og identitet.

Årbog 1992-93
De gamle gårde i Gladsaxe Kommune. Erindringsglimt fra Tornehøjgård mv. Vi byggede Hus på Buddingevej baade i 1896 og i 1942. Et kvindemord under krigen.

Årbog 1995
Gladsaxe Kommune under besættelsen 1940-45.
Civilbeskyttelsestjenesten i Søborg under anden verdenskrig.

Årbog 1996-97
Provst Bentzons selvbiografi. Adskilligt i Vers og Prosa. Fra mejeridreng til tjenestemand. Min tid blandt de skrappe drenge på Stengården.

Årbog 1998
Idrætten før 1923. Vinteridræt i Bagsværd og Søborg. FIGs jubilæumsbog. Bagsværd Stadion. Skovdiget. Gladsaxe Idrætspark Marielyst. Bagsværd sø. Priser til idrætten. Store idrætsbegivenheder i Gladsaxe.

Årbog 2000-2001
Fra fattiglem til aldersrentenyder. En driftig cykelhandlerfamilie krønike (Bristol). Da Mørkhøj var en idyllisk landsby.

Jubilæumsskrift 1941-2001
Baggrund og optakt. Verdens navle.

Årbog 2002-2003
To borgmestre (Erhard Jacobsen og Ole Andersen). Valdemar Henriksen og industrikvartererne i Gladsaxe og Mørkhøj. Lykkehjulet 2 – om Stengårdskvarteret.

Årbog 2004
Hanna-skolen, en skole bygget på værdier. Gladsaxe digte.
Skoledreng og bondeka'l på Gladsaxevej i 1940'erne.

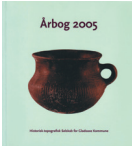

Årbog 2005
Hanne Andersen på Hovedbiblioteket. Familien Binger og jeg
Lille Edel og Møllerne fra Buddinge. Hareskov Kuranstalt – visioner og virkelighed.

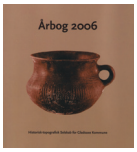

Årbog 2006
Rock og Pop i Gladsaxe (om Gladsaxe Teenclub og Beatforum).
Gladsaxe Gymnasium 1956-2006.

Årbog 2007
Cirkus i Gladsaxe – om Cirkus Morenos vinterkvarter og stakit på Buddingevej. Søborg Ungdomshjem er gået over i historien.
Åben himmel, blomster og dyr – sommer minder fra Bagsværd.

Årbog 2008
50 år med Boligselskabet Kildevænget på Solnavej. Firmaet A/S Niro Atomizer. Arkæologisk undersøgelse ved afkørsel 20, Gladsaxe. Englandskrigene august, september og oktober 1807.

Årbog 2009
50 år med den gyldne kæde - om borgmesterkædens jubilæum.
Erindringer af socialudvalgsformand Erling Schrøder. Gladsaxe fornyede Søborg Skole allerede i 1920'erne. Et broncestøberi formes - om Leif Jensens broncestøberi i Bagsværd. Bagsværd Kostskole og Gymnasium 100 år.

Årbog 2010
Posten i Gladsaxe - om særstempler fra Bagsværd Postkontor.
Buddinge Trælasthandel.
En gang FDF'er altid FDF'er.

Ovenstående bøger til/med 2006 - kan købes for kr. 40,-/stk. (for medlemmer kr. 25,-) og fra 2007- kr. 100,-/stk.
Register til Årsskrifter/Årbøger 1968-1995: *kr. 40,- (for medlemmer kr. 25,-)*. Folketællingen 1787: *kr. 40,- (for medlemmer kr. 25,-)*
Da vi var bønder - Gladsaxe gårdenes historie: kr. 175,00 (for medlemmer kr. 125,00). Jubilæumsskrift 1941-2001: *kr. 15,- (for medlemmer kr. 10,-)*. Postkort: 1 sæt enkelte kr. 10,- , 1 sæt dobbelte kr. 15,- .

Kontingent og betaling for publikationer: www.gladsaxelokalhistorie.dk Foreningen er medlem af Dansk Lokalhistorisk Forening.

Personalia

Hanne Line Holmkjær, Mars Allé og boet i Gladsaxe Kommune siden 1967. På mit arbejde havde jeg en kollega, der boede på Gladsaxegård, og hun inviterede mig til at se gården, det er vel en ti år siden. Da jeg for nyligt så salgsannoncen for gården kom mange minder frem, det resulterede i dette indlæg i Årbogen.

Finn Malm, født 1939 i København og har været frimærkesamler næsten lige siden. Flytter til Gladsaxe i 1955, medlem af Bagsværd og Søborgs frimærkeklubber. Frimærkehandler med butik på Promenaden i Bagsværd i 90-erne. Har samlet og studeret Gladsaxe´s posthistorie i ca. 20 år.

Eva Molin, lokalarkivar ved Gladsaxe Byarkiv. Født 1967. Ansat i Gladsaxe 1994. Har i årenes løb skrevet mangfoldige artikler, guider og hæfter om alt fra børnehjem til kolonihaver, konditoropskrifter, fotomodeller og meget meget mere. Alt sammen med udgangspunkt i Gladsaxe Kommune. Laver også udstillinger, holder foredrag, hjælper borgerne med at søge oplysninger om dette og hint, passer og videreudvikler databasen Gladsaxebilleder, tager imod arkivalier fra privatpersoner og foreninger og stiller dem til rådighed for borgerne plus alt det andet. Plejer at sige, at jeg har kommunens bedste job :-) Det er i hvert fald meget varieret og alt andet end kedeligt.

Ruth Møllgaard, født 1934 i København. Dimiteret fra N. Zhales seminarium 1957. Ansat som lærer på Gladsaxe skole samme år med fratrædelse 1. januar 1997 fra samme skole. Valgt til formand for Foreningen Norden Gladsaxe lokalafdeling 1976 og sidder stadig på posten.

Illustrationer

Billederne er udlånt fra Gladsaxe Byarkiv, lokalhistorisk afdeling. For enkelte illustrationer i dette bind har det været umuligt at finde frem til den retmæssige copyright-indehaver. Såfremt vi på denne måde har krænket ophavsretten, er det sket ufrivilligt og utilsigtet. Retmæssige krav i denne forbindelse vil selvfølgelig blive honoreret, som havde vi indhentet tilladelse i forvejen.

Gladsaxe Lokalhistoriske Forening

Bestyrelsen

Formand: Arne J. Fogt, Ærtemarken 63, 2860 Søborg.
Tlf.: 3967 0346 • e-mail: arnefogt@hotmail.com

Næstformand: John Ejsing, Solnavej 20, 2. tv, 2860 Søborg
Tlf.: 3967 3125 • e-mail: ejsing@post.tele.dk

Sekretær: Erik Starup, Skovtoften 14, 2880 Bagsværd
Tlf.: 4444 1112 • e-mail: erik.starup@pc.dk

Kasserer: Knud A. Jensen, Skovdraget 3, 2880 Bagsværd
Tlf.: 4498 4572 • e-mail: skovdraget@privat.dk

Jens Mortensen, Vandkarsevej 18 A, 2880 Bagsværd
Tlf.: 4444 0589 • e-mail: jmo@kabelmail.dk

Palle Glem Jørgensen, Møllevænget 33, 2800 Kgs.Lyngby
Tlf.: 4498 8049 • e-mail: palleglem@mail.dk

Hjejl Resen Steenstrup, Bredebovej 23, 3.th, 2800 Kgs Lyngby
Tlf.: 2280 3622 • e-mail: resen@pdm.as

Suppleanter:

Jørgen Olsen, Solbærvænget 35, 2880 Bagsværd
Tlf.: 3956 1234 • e-mail: jo@webspeed.dk

Bent Jørgensen, Godtgemt 22, st.th, 2880 Bagsværd
Tlf.: 4444 2950 • e-mail: bhjgodtgemt@tiscali.dk

Indmeldelse

Gladsaxe Lokalhistoriske Forening
Kassereren, Bankkonto 1551-6483437

Gladsaxe Lokalhistoriske Forenings hjemmeside:
www.gladsaxelokalhistorie.dk

JAN GUILLOU
ÅRVEN EFTER ÅRN
Anne Marie Lee
Drømgemes
Dans
CELIA M. CORNELIUS
DEN
ROMERSKE
FAMILIE
DANTE
Flora Tristan
JUGENDSTIL
ARNOLDI
PLAKATER
KUNSTLEXIKON

Er du interesseret i din kommunes fortid og nutid?

Hvad så med at melde dig ind i Gladsaxe Lokalhistoriske Forening?

Vi laver udflugter til virksomheder og lokale seværdigheder.

Afholder foredrag og filmfremvisninger om Gladsaxe før og nu.

Som medlem modtager du foreningens årbog med artikler om begivenheder i kommunen før og nu.

Medlemskontingent kr.: 125,-

JA, jeg vil gerne være medlem af Gladsaxe Lokalhistoriske Forening.

Navn: ----------

Adresse: ----------

Postnummer: ----------

Tlf./e-mail: ----------

Dato og underskrift: ----------

Porto

Gladsaxe Lokalhistoriske Forening
Att.: Arne Fogt
Ærtemarken 63
2860 Søborg